Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 199 (13913) | 1972 оной августын 24, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ОМБАЙНЕРНУУД! АБАЯА ХАРУУЛЫТ

Таряа гээшэмнай гансал механизаторнууд, таряашадай хүдэлөөр ургуулагдана бэшэ, агрономууд-эрдэмтэд баһал ургуулха түрүү агротехникын онол арга зохёоно, хи- газар таряалан үрэжэлтэй болгохо шэдитэ үтэгжүүлгэ, мелиораторнууд газарые амидаралта уһаар ундалуул- орнууд ургасые буртаг үбһэнһөө сэбэрлэнэ, селекцио- эрдэмтэд шэнэ сортын таряа бии болгоно.

Таряа хадаа алтан таряан, хилээмэ талхан—ажабайдалай- мүлдэ, арад зоной баялиг, хүнүүдэй стол дээрэ эдеэнэй болгон табидаг хоолынь гэжэ тоологдоно бшуу.

Хүндэ, комбайнернууд! Ороохо таряанай ургасые хуряажа тон харюусалгатай ажал таанарта тудажа ерээд байна. лэ шэнэ ургасын хуби заяае шиидхэхэ хүнүүд байнат. Мэргэжэл шадабаряа, халуун зүрхэнэйнгөө эрмэлзэл тыс дууһан гарган, эршэмтэй шангаар эсэшэ сусашагүй- һэнэйтнай ашаар лэ ороохо таряанай ургаса богони гээлтэ хоролтогүйгөөр абтадаг ха юм.

Олоншье мэдэһээр таряа хуряалгын үедэ хура бороо хэ- адхаржа, хүйтэн һалхин, буруулган саг болодог, ушарта бэрхэтэй байдал тохёолдуулдаг ааб даа. Иимэ таряа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын тула ехэхэн нугаршагүй зориг хэрэгтэй.

Хуряалга дээрэ габшагай шанга баатарлиг ажалай үльгэр харуулжа, таряа жаткаар амяарлан хадахадаа, баал суг- сохиходоо, үдэр бүринигөө даабари холо үлүүлэн дүүр- үндэр бүтээсэ туйладаг комбайнернууд республика соо олон. Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой үнинэй ком- Дашажаб Гумпылов жэлһээ жэлдэ эрхим дүн туйлана. Жэшээнь, 1970 ондо тэрэ өөрын- комбайнаар 7 мянган центнер таряа сохёо һэн. Нёдондо СК-3 комбайнаар 1600 гектар таряа баал болгоо. Мухар- аймагай «Эрдэм» совхозой түрүү комбайнер Калашни- жэлдэ 9 мянга шахуу центнер таряа сохиһон байна. аймагай «Знамя Ленина» колхозой бэрхэ комбайнер Бато- Жигмитдоржиев баһал 8 мянга шахуу центнер таряа Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой комбайнер Моксонов манай газетэдэ иигэжэ бэшэһэн байна: «Мон- шье хоолос, монсогоршье ороохо гээнгүй абахын тула бү- долго гарган хүдэлхэб».

Тэрэ түрүүшүүлые дурдаха болоо һаа, аймагай ажахы олон.

Мүнөөшье жэлдэ эдэ эрхим комбайнернууд үндэр бүтээсэтэ үльгэр жэшээ харуулжа, бусад нүхэдөө дахуулан, юһэ- табан жэлэй хоердохи жэлэй таряанай ургасые түргэнөөр хоролтогүйгөөр хуряахын тула социалис мүрысөө тол- байһаниинь дамжаггүй.

Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ Буряад оронойманай совхозууд 750 мянга һайса гаран гектар таряа хуряаха али нёдондонойхиһоо хорёод мянган гектараар ехэ та- хаха, хуряаха болоно. Тиихэдэ энэ жэлдэ олонхи нюта- зунай эхеэр хура бороо бииратай орсогүй байгаад, июль нойто орожо, тарян жэгдэ бэшээр эдеэшэжэ байна. заатагүй хуу амяарлан хадажа баал болгоод, хүсэд сохихо хэрэгтэй болоно. Тиигээгүй һаа, гээлтэ ехэ ха юм. Набтараар ургаһан тарияншье бии. Гадна урга- эхилхэ үеэр олонхи нютагуудта хура бороо орожо, бэрхэтэ байдал тохёолдуулна.

Иимэ эрхэ байдалда таанад, комбайнернуудай харюусалга ехэ болоно. Таряалан дээрэ түрүүшын загуун гаргажа ургасаяа хадажа, хуряажа эхилхын урда хүн бүхэн жат- комбайнуудаа үшөө дахин шалгажа үзэхэ, сабшахыдаа наб- унаһан таряанай гээгдэхэгүйгөөр агрегадаа таа- доогуур хадахаар болгохо шухала. Шэнгэн таряа ха- хуряалгада комбайнай ябасые үсөөн болгохын тула баал зэргэлүүлэн нэгэ доро суглуулхаар болгохо хэрэгтэй. нойтобор, жэгдэ бэшээр эдеэшэһэн таряа сохиходоо, һолоомо үлэхэгүйгөөр, мүн сохигдоһон ороохоноой тогтолгүйгөөр комбайнайнгаа оньһон түхеэрэлгэ тааруулха, хүхэ һүбэнүүдые бүтүүлхэ байна. Тиигээд ямар таряа- хаанаһаань орожо, хайшаа ябаад хуряагаа һаа бүтээсэ байхаб, таряан гээлтэдэ орохогүйб гэжэ һайса бодом- агрегат бүхэнэй ябаха нарин маршрут зохёохо ёһотой.

Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхоздо энэ жэлэй ургаса 88 комбайн хүдэлхэ юм. Эндэ диилэнхидээ дүй дүр- комбайнернууд табигданхай. Тэдэнэртэ туһалагша- хүүшуул хүдэлхэ байна. Таряагаа хуряажа эхилхын ур- бүхэн тойруулагдажа сабшагдаа, тус тустаа загуунууд Комбайнуудынь хуу бүлэг бүлэгөөрөө хүдэлхэ байна. техническэ харууһа хэхэ, эмдэрсэ һаань, байра дээрэнь һайн мэргэжэлтэдһээ бүридэһэн нүүдэл агрега- хүдэлгэгдэ. Мүн таряашад, механизаторнуудай байрлаха станууд бэлдэгдэнхэй. Мүнөө колхоз таряандаа жэгдэ- байна.

Бидэ таряагаа хэдышье түргэн хуряагаа һаа, нмагтал гектар хадаха, хуряахые оролдодог бэшэ, харин урга- хэрээр лэ, нарин нягтаар, нэгэшье гээлтэ хоролтогүйгөөр абахые оролдодогбди, — гэжэ энэ колхозой эрхим Очир Аюшеев хэлэнэ.

Тиимэ лэ даа. Хуряалга дээрэ гол юумэн — шачар, үшөө да- ха юм. Таряалангай дүрбэлжэн метр бүхэндэ 2—3 гээгээ һаа, ажахы бүхэндэ, бүхы республика соом- ехэ ороохон хии талаар хосорхо гээшэб! Энэнние таа- комбайнернууд, мартаха ёһогүйт. Комбайнһаа ороохо һаад- тэрээнние дары түргэн сэбэрлэхэ хүдэлмэрине эмхидхэһэнһээ таряа хуряалгын ябаса ниилээд дулды- байна.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, таряа хуряалгада жэжэ божо юумэн бүхы хүдэлмэри хуу шухала, харюусалгатайшье. комбайнернууд, трактористнар, автомашинын жо болон ургаса хуряалгада хабаадалсаһан бүхы хүнүүд байһан ехэ зорилгоёо ойлгожо, эршэ хүсэеэ зангидан, хү- минута бүхэнние гамнан, үдэр, халаан бүхэндөө ша- ехэ ажал бүтээхые оролдохо зэргэтэй.

ПЛЕНУМ БОЛОБО

Загарайн райкомой болжо, тэндэ эмхидхэлэй асуудал хэлсэгдэбэ. Он- соридэ орохо болоһон- тааарамдуулан, нүхэр Бубаренкые партиин рай- хэдэхи секретариин, мүн газарһаа уялгаһаа пле- бэ.

Райкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр Д. С. Санжимитыпов һунгагдаба. Д. С. Санжимитыпов урда тээнь Загарайн аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшээр хүдэлжэ байһан.

Райкомой пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр К. М. Продайвода хабаадалсаба.

«МАРС-2», «МАРС-3» ГЭЖЭ АВТОМАТ СТАНЦИНУУДААР МАРСЫЕ ШЭНЖЭЛХЭ ПРОГРАММА ДҮҮРГЭГДЭЭ

«Марс-2», «Марс-3» гэжэ со- автомат станцинууд Марсые шэнжэлхэ нэгэдхэмэл программа дүүргэгдэ.

Планетын, тэрэнэй оршон замбуулинай дайдын гай ба атмосферын физи- шэнжэ шанарнууд тухай ехэ хэмжээтэй мэдээнүү- абтаба.

«Марс-3» гэжэ автомат стан- цинагын аппарадые Марс зөөлэнөөр тү- буулгаһан; тэрэнэй дээрэһээ Газар дэлхэй радио-дохёо дамжуулһан замбуулиндахи орёо бэрхэ- талаар туйлагда- һайхамшаг амжалта бо- Марсын нюруу дээрэ Советскэ Союзай гербын дүрэ зурагтай тугханууд буулгагдаа.

Мүнөө «Марс-2» гэжэ станци Марсые 362 дахин, харин «Марс-3» гэжэ станци 20 дахин тойроод байна.

Марсые тойроһон замаар найма һара үлүүтэй соо ниидэхэдээ, Марсын нюруугай ба атмосферын ямар бүридэлтэй байһые бүхы талаарнь шэнжэлхэ арга олгоо.

Тад ондоо замуудаар дэгдээгдэһэн «Марс-2», «Марс-3» гэжэ станцинуудай ниидэлгын программа дотор Марсын оршон тойрондохи дайдын полинууд ба элшэ хүсэнэй бүридэлые сэхэ хэмжэн тодорхойлхо асуудалнууд шухала һуури эзэлээ.

МҮНӨӨДЭРЭЙ ЗОРИЛГО: сэлмэг үдэр бүхэниие алдангүй, үбһэ таряа хуряалгаяа шууд түргэн ябуулха, машина, техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ

ЭХИЛЭЭЛ ДАА, ХАЛУУН ХАҺА

РЕПОРТАЖ

Һүүлэй үдэрнүүдтэ газаа гэнтэ һэрюухэн амисхаал орожо, алтан намарай түрүүшын шэнжэ үзэгдэжэ захалба. Тала дайдын ногооной үзүүр шарлан хагдаржа байһаниинь элихэнээр харагдана. Залаагай һаалиин гүүртын урдуур сэхэ баруулжаа зурыһан дардам харгын хоёр захаар нэмжыһэн шэниисын поли дээрэ дүрбэн комбайн хойно хойноһоо һубарилдан дабшана.

— Хүрэхэ газартаа ерэбэлди даа. Комбайнернууднай эндэһээ эхилжэ сабшажа байна. Таряаламнай соохорложо эдеэшэнхэй. Тиигээшье һаань, эдэ нарата үдэрнүүдтэ шэниисэеэ түүбэрилэн сабшажа, баалнууд болгон унагааҗа байнабди. Юрэдөө, үшөө хүлеэхэ сагнайшье һалаа, — гээд колхозой түрүүлэгшэ Петр Цырендашиевич Хайдапов хэлэхэ зуураа, — ошожо харая, — гэбэ.

Мүнөө жэл эндэхи таряалан нёдондонойхиһоо нилээд муугаар ургаа. Хабартаа хуурай һалхин һүжэржэ, һая таригдаһан таряалангайнь хүрьһэ нилээд үлеэгээ. Энээнһээ уламжалан, хонхосог, набтар газарта таригдаһан шэниисэнь хүсэд эдеэшээгүй ногоон зандаа бшуу. Хэды соохороор эдеэшээшье һаань, Залаагай таряашад сагаа миин гээхэгүйе оролдон, һайсахан эдеэшэһэн таряалангаа хоолосойнь һарьяжа, ороохоноойнь унахаһаа урид сабшажа захалаа гээшэ.

Байгша ондо тус колхоз 82170 центнер ороохо таряа хуряажа абаха түсэбтэй юм. Тиихэдээ 14300 центнер шэниисэ гүрэндэ худалдахаар хараална.

— Нёдондо манай ажахы хараалагдаһан даабаряа гурба дахин үлүүлээ бэлэй. Тиихэдэ тарямнай одоол һайнаар ургаһан юм. Үдхэн, үндэршье гээшэнь хэлэшэгүй. Хоолосуудыньшье томонууд. Харин мүнөө хахадтаньшье хүрэхэгүй ха гэжэ багсаанхайбди. Юуб гэхэдэ, ган гасуурһаа боложо шэниисэмнай набтараар, шэнгэнээршье ургаа. Бүхыдөө 6 мянга шахуу гектарта шэниисэ тарижа, тэндэһээ 64300 центнер ороохо абажа, амбаарлахаар хараалаа һэмди. Мүнөө энэ зорилгомнай бэелүүлэгдэхэнь хүшэр болоод байна. Абажа харахада, гектарай 8—11 центнер ороохон хуряагдахаар багсаагдана. Гэбэшье бидэ адхашье ороохо гээлтэ, хоролтодо оруулангүй суглуулжа абахаар хараалнабди, — гэжэ ажахын агроном Михаил Васильевич Аханянов дэлгэрэнгыгээр тайлбарилан хөөрөө бэлэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой бүхы гурбан отделениин комбайнернууд 624 гектар шэниисэ сабшажа, баалнууд болгон унагаагаа. Бүхыдөө ажахыдань 12 комбайн хүдэлгэгдэдэг юм.

Таряа хуряалгаяа богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхын тула тус ажахын механизаторнууд, таряашад горитойхон бэлэдхэл хэһэн байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Колхозой комбайнернууд бүхы машина, техникэеэ, комбайн, жаткануудаа саг болзортонь һайнаар заһабарилһан, таряанайнь тоог дээрэхи оньһон түхеэрэлгэнүүд шэнэдхэгдэн һэльбэгдэжэ тодхогдоһон, мүн ороохоноойнь складууд сэбэрлэгдэһэн байна. Тэрэшэлэн тоог дээрэ ажалладаг хүдэлмэришэдэй байха хамтын байра столово мүнөө түлэг бэлдэгдэжэ байнхай. Гадна таряа хуряалгын үедэ поли дээрэ эмдэрһэн трактор, комбайнуудые тэрэ доронь заһабарилжа ябуулха тусхай нүүдэл автомастерскойнууд бүхы гурбан отделенидэ эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Тиигэжэ колхозой механизаторнууд машина, техникэеэ һаадгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхые оролдоно.

Нёдондо тус ажахын механизаторнууд, комбайнуудаа бүлэг бүлэгөөрнь ябуулжа, таряа хуряалгаяа түргэн болзорто үнгэргөө бэлэй. Мүнөөшье ажахын таряашад энэ түрүү аргаяа хэрэглэнэ.

— Энэ ногоороошонь даншье һаа, нялсагар, үнжэгэн бэшэ, яһалал эдеэшэнхэй. Сабшаһаар байтар баалдаа хатахадаа, хоолосуудынь адлил һарьяжа захална. Абаһаар сабшахада хуу барилдашаха гэжэ айгдаа һэн. Юрэдөө, барагтайл байна даа. Бултадаа зэргэ эдеэшэхыень хүлеэжэ байбал, хэды ехэ ороохо газартань үлөөхэ байгаа гээшэбибди, — гэжэ үнинэй комбайнер Гомбожаб Дашиевич Рабданов хөөрэнэ.

Дүрбэн комбайнай зэргэ хүнхинэхэнь холуур сууряатажа, ямар нэгэн баарЖын дүтэлжэ ябаһые эжэлүүдгүй һануулна. Мэнэ һаяхана һалхинда долгилжо байһан шаргал шэниисэ комбайнай ута үргэн хажуурта шэрбүүлэн, баалнууд болгогдон захагүй һубарилдана. Комбайнернуудайшье шарай баяртай. Хабарһаа нааша оролдожо ургуулһан таряан соогуураа талын хүдэр «онгосо» жолоодоходоо, тиигээшье юм аабза.

— Ороохо таряанайнгаа ургасын хэды мууханшье һаа, бии хүсэеэ элсүүлэн, урдаа табиһан зорилгоёо сүм бэелүүлхые оролдонолди даа, — гэжэ комбайнер Николай Монсорунов хэлээ һэн.

Эдэнэрэй иигэжэ баяртайгаар мэдүүлхэдэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ гүрэндэ ороохо таряа худалдаха даабаряа лаб дүүргэжэ, ССР Союзай байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойе ажалайнгаа эрхим амжалтаар угтахаар зэһэжэ байһаниинь элитэ бэлэй.

В. ЖИГЖИТОВ.

Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз.

Коммунист Хүбүүлэй Ринчинович Эрдынеев «Сельхозтехникын» Баргажанай нэгэдэлдэ слесареэр хүдэлдэг. Тэрэ коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Таряа хуряалгын халуун хаһада түрүү слесариин хэхэ ажал мун даха бэшэ даа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Х. Р. Эрдынеев ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ОРООҺО ТАРЯА, СИЛОСЭЙ УРГАМАЛНУУДЫЕ ХУРЯАЛГЫН БА НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1972 оной августын 21-нэй мэдээн

Аймагууд	Ороохо тарян: Сабшагдаһаниинь (гектараар)	Сохигдоһониинь: гектараар	Сохигдоһониинь: процентээр	Бүхыдөө абтаһан ороохониинь (центнерээр)	Силосэй ургамалнууд: Кукуруза (процентээр)	Бусад ургамалнууд (процентээр)	Намарай паар хахалалга (гектар)
Баргажанай	—	—	—	—	12,0	—	—
Бэшүүрэй	2532	1122	44,3	8959	19,4	8,6	294
Зэдын	1742	220	12,6	1032	14,2	—	—
Ярууны	200	—	—	—	—	36,0	—
Загарайн	70	45	64,3	300	0,7	3,6	—
Захааминай	339	62	18,3	635	—	42,2	346
Кабанскын	2324	1101	47,4	15082	—	62,8	3798
Хэжэнгын	—	—	—	—	10,5	46,2	—
Хурамхаанай	30	—	—	—	2,0	3,1	—
Хяагтын	310	—	—	—	8,8	—	—
Мухар-Шэб.	496	350	70,6	3420	2,2	—	—
Прибайкал.	946	290	30,6	3588	—	—	588
Сэлэнгын	674	—	—	—	5,1	—	—
Түнхэнэй	465	82	17,6	610	11,4	72,0	1662
Улаан-Үдын	1781	314	17,6	1898	18,9	12,3	189
Хорниин	—	—	—	—	23,0	14,3	—
Республика бүхыдөө	11909	3586	30,1	35524	10,3	36,1	6877

Республикын засагай дээдын зургаануудта

ДАМЖУУЛГЫН ТУГ, МҮНГЭН ШАНГУУД

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Буряадай обком сельскэ, сомоной ба поселково Советүүдэй дунда 1972 оной түрүүшын хахадта дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн һаяхан гаргаба.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, СССР оронойнгоо байгуулагдаһаар 50 жэлэйнь ойе ажалай үнэтэ бэлэгүүдээр угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоһон Буряадай ажалшадые шэнэ, ехэ туйлалтануудта элсүүлхэ хэрэгтэ нютагай Советүүд ехэхэн үүргэ дүүргэһэн байна. Ажахын үйлэдбэри бүхэндэ, хүн зоной һуудал байдалай хамаг бүхы асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ тэдэнэй нүлөө улам ехэ болоо. Хабарай тарилгын, ноохо хайшалалгын, ургаса хуряалгада ба тэжээл бэлдэлгын халуун хаһада ажалшадай депутадууд, Советүүдэй олон тоото эдэбхитэд муу бэшээр хүдэлжэ гараа.

Сельскэ, сомоной, поселково Советүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй уялгануудые эрхим дээдэ хэмжээндэ бэелүүлэн, ажалай эрхим жэшээ харуулһан Түнхэнэй аймагай Тоорын сомоной Советтэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй дамжуулгын Улаан туг 500 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаба. Тус Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Л. М. Хореновто, секретарь нүхэр Д. С. Шотхоноевто нэгэ һарынь салинтай тэнтэй мүнгэн шан олгогдоо.

400 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шан Баргажанай аймагай Баргажанай адагай поселково Советтэ үгтөө. Гүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр В. М. Ржепковскийда, тэрэнэй орлогшо нүхэр П. Н. Зиновьевто, секретарь нүхэр Г. А. Кузнецовада һарынь салингай 75 процентын тэнтэй мүнгэн шан олгохо гэжэ шиидхэгдэбэ.

250 түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан Захааминай аймагай Санагын сомоной Советтэ олгогдобо. Тус Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр С. Х. Санжитовта, секретарь нүхэр В. А. Бандеевада һарынь салингай 50 процентын тэнтэй мүнгэн шан барюулагдаһан байна.

Мүн Хурамхаанай аймагай Дэрэнэй, Мухар-Шэбэрэй аймагай Шэнэ-Заганай, Хориин аймагай Удын, Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай, Зэдын аймагай Дэрэстэйн, Кабанскын аймагай Колесовскын, Яруунын аймагай Эгэтын, Улаан-Үдын аймагай Ехэ-Куналейн, Ахын аймагай Орлигой. Хойто-Байгалай аймагай Верхне-Ангарскын, Баунтын аймагай Багдаринай, Сэлэнгын аймагай Загастайн сельскэ, сомоной, поселково Советүүд энэ мүрысөөндэ мүн лэ һайн дүнгүүдые харуулба.

БАГШАНАР, МЕДИГҮҮД БАЯРАА МЭДҮҮЛНЭ

УРМАШАН БАЯРЛААБДИ

Түрэл Коммунис партиимнай XXIV съездын Директивэнүүд дотор хараалагдаһанай ёһоор, элүүрые хамгаалгын ба арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй салин дээшэлүүлхэ тухай тогтоол КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй зүгһөө һаяхан тунхаглагдаба.

Манай городской хоёрдохи больницын коллектив тус тогтоолтой танилсаад байхадаа, урмашан баярлаа. Коллективэйнгээ ажал хүдэлмэрие саашадань бүрин һайжаруулжа, хүн зоной элүүрые хамгаалгада бүхы хүсэеэ зорюулха гэжэ шиидээбди.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула хүн бүхэмнай дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай.

Бидэнэр шэлэй заводой медпунктда саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлжэ, мүн тус заводой цехүүдэйнь ариг сэбэрые шалгажа байдаг гээшэбди. Манай больница шэнэ препарат болон түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Тиихэдэ больницын байшан шэнэлэн заһагдаа.

Хэдэн жэл удаагуур оролдосотой һайнаар хүдэлжэ байһан хүнүүдшье яһала олон. Тэрэ тоодо врач-педиатр Ф .О. Кузьминская, терапевт Е. С. Яковлева, ахалагша медсестра Л. А .Рыкова болон бусадай дүрэ зурагууд Хүндэлэлэй самбарта һуулгагданхай.

Бидэнэр гүрэн түрынгөө, парти, правительствынгаа зүгһөө иимэ ехэ анхаралай гаргагдаад байхада, ашыень харюулха гэжэ оролдохо ёһотойбди.

О. БОГДАНОВА,
городской хоёрдохи больницын ахамад врач.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

Замбуулинай дайдые шэнжэлгын ээлжээтэ шата дүүрэбэ.

Марсые тойрон дабшагша хэмэл ододһоо абтаһан мэдээнүүд Советскэ Союзай научна эмхи зургаануудта шэнжэлэгдэжэ үргэлжэлһөөр.

Замбуулиндахи шэнэ туршалгын үрэ дүнгүүд Наранай аймагай планетэнүүдэй бүридэл тухай эрдэм ухаае улам баяжуулхань лабтай.

Совет космонавтикын энэ амжалтань огторгойн бэе бодосуудые автомат аппарадуудай туһаламжаар ходо шэнжэлхэ ехэ арга олгобо.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ

1970—1971 онуудай үбэл Арктикада ашаа зөөхэ даабаряа, амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь түлөө онсо шалгарһан бүлэг хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй Верховно Советэй Президиум өөрынгөө 1972 оной августын 22-ой Указаар СССР-эй орденууд болон медальнуудаар шагнаба.

«Ленин» гэжэ атомна ледоколой капитанай дублёр В. К. Кочетко, «Лена» гэжэ дизель-электроходой капитан В. А. Куроптев Ленинэй орденоор, «Лена» гэжэ дизель-электроходой капитанай нэгэдэхи туһалагша А. В. Михин, Дудинска портын шофер С. И. Подтеребов. «Мурманск» гэжэ ледоколой капитан Ф. И. Федосеев, Хойто пароходствын капитан-һургагша Ф. Ф. Феликсов гэгшэд — Октябриин Революциин орденоор шагнагдаа.

Ажалай Улаан Тугай орденоор — 26 хүн, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор — 33, «Шэн габьяата ажалай түлөө» медаляар — 15, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар — 20 хүн шагнагдаба.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумдэ

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиум РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи Хэблэлэй комитедые Хэблэлэй, полиграфиин ба номой худалдаа наймаанай хэрэгүүдые эрхилхэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй союзно-республиканска Гүрэнэй комитет болгон хубилгаба.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиум нүхэр Николай Васильевич Свиридовые Хэблэлэй, полиграфиин ба номой худалдаа наймаанай хэрэгүүдые эрхилхэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшээр томилоо.

РКП-гэй ЦК-гай ГҮЙСЭДХЭХЫ КОМИТЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Аджерпресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, РКП-гэй ЦК-гай Гүйсэдхэхэ комитедэй заседани боложо, социалис оронуудай коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй Крымдэхи хани ёһоной уулзалгада хабаадаһан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй хөөрэлдэһэн тухайдаа РКП-гэй Генеральна секретарь Н. Чаушескугай мэдээсэлые сонособо.

РКП-гэй ЦК-гай Гүйсэдхэхэ комитет энэ уулзалгын үедэ РКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретариин эрхилһэн ажал ябуулгые нэгэ һаналтайгаар һайшаагаа.

Тус уулзалга уласхоорондын мүнөө сагай байдалда хабаатай асуудалнуудар, илангаяа Европодохи аюулгүй байдал бэхижүүлгын асуудалнуудаар һанал бодолоо ургэнөөр зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэ туһа хүргөө. Н. Чаушескугай, Л. И. Брежневэй хоорондын хөөрэлдөөнүүдэй һайн үрэтэй байһые Гүйсэдхэхэ комитет онсолон тэмдэглэбэ. Эдэ хөөрэлдөөнүүд РКП-гэй ба КПСС-эй хоорондын хани барисаае, харилсаа холбооё хоёр арадай аша туһада саашадань хүгжөөхэ, социалис оронуудай хоорондын харилсаа бэхижүүлхэ, социализмын ба амгалан байдалай ниитэ хэрэг бэхижүүлхэ ябадалда горитой туһа хүргөө гэжэ Аджерпресс тэмдэглэлээ.

СОЁЛОЙ ҺОНИРХОМООР ДҮРШЭЛ

Партиин Хяагтын райком партийна организацинуудай семинар үнгэргөө. Тинхэ зуураа райкомдоо бэшэ, харин Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо энэ семинар болоһон байна. Энэншье ойлгосотой бэзэ даа. Парти, доторой, нинтэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар жэшээ абамаар юумэн эндэ бии.

Шараголдо колхозой партийна комитет, «Знание» бүлгэмэй эхин организаци, соёлой эмхи зургаануудтай хамта ниитэ политическэ хүдэлмэриин нэгэ түсэб табигдажа, хамтаараа бэелүүлдэг гурим бии болонхой. ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн бэлэдхэлдэ зорюулагдаһан хэмжээ ябуулганууд энэ түсэб дотор ехэ һуури эзэлнэ.

Колхозой партийна комитедэй кабинет дотор ниитэ-политическэ хүдэлмэриин түсэб хадаатай. Шухала шухала олон хэмжээ ябуулганууд энээн дотор хараалагданхай. Байгша оной хоёрдохи кварталда юун хэгдээб гэжэ энэ түсэб дээрэһээ харанабди. «В. И. Ленин — олонациональна гүрэнние байгуулагша», «КПСС — совет республиканудые эмхидхэгшэ» гэхэ мэтын темэнүүдээр лекци ба хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэһэн байна.

Лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэһээ гадна, Шараголой соёлой байшанда яряанай хоёр журнал үнгэргэгдөө. Грузиин болон Армениин союзна республиканудта зорюулжа, «Сүлөөтэ республиканудай эбдэршэгүй холбоон» гэһэн темээр журналнууд гараа. Тиигэхэдээ республика бүхэнэй экономико, соёл гэгээрэл, арад зоноймь ажабайдал үргэнөөр харуулхые оролдоо. СССР-эй ехэ һайндэр хүрэтэр бэшэ республиканууд тухай хөөрэжэ үгэхөөр бэлдэжэ байнад.

«Үе саг ба хүн зон» гэһэн темээр үдэшэнүүдые эмхидхэжэ үзэбэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ даалһан үнеэн бүриһөө 2433 килограмм һү һааһан түрүү һаалишан Т. Н. Бобыкинада зорюулагдаһан нэгэ иимэ үдэшэ үнгэргэгдөө.

«Архидалгатай ба алкоголизмтай тэмсэл шангадхаха хэмжээнүүд тухай» парти, правительствын тогтоолнуудые олониитэдэ ойлгуулха хэрэгтэ эндэхи үзэл сурталшад ехэ һаналаа табина. «Знание» бүлгэмэй лекторнууд В. Левин, В. Алсахаев, Г. Барабанщикова, Д. Батомункуев болон бусад. Соёлой байшанда, полевой стануудта, хонидой нооһо хайшалалгын газарнуудта — хаа хаанагүй энэ темээр лекцинүүдые уншаһан, хөөрэлдөө хэһэн байна.

ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе угтуулан, нэгэдхэмэл түсэб соо гурбадахи кварталда бэелүүлхэ хэмжээ ябуулганууд яһалашье һонирхолтой. Партиин обкомой эльгээһэн тематикаар лектори хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ юм. СССР-эй Конституци дотор хараалагдаһан совет хүнүүдэй эрхэ ба уялганууд тухай яряанай журналнууд үнгэргэгдэхэ, Ленинскэ национальна политикын илан мандаһан тухай кинолекци, «үе саг ба хүн зон» гэһэн темээр үдэшэнүүд гэхэ мэтын хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэхэ.

Иимэ нэгэдхэмэл түсэб тон һайн байһанаа харуулаад байна. Юуб гэхэдэ, энээнэй урда тээ нэгэ томо ажахын түб һууриида байһан үзэл сурталай эмхинүүд: партийна организаци, «Знание» бүлгэмэй эхин эмхи, соёлой эмхи зургаанууд ами аминдаа түсэб табижа, хүдэлдэг байһан. Зарим ушарта эдэнэрэй бэе бэеэ дабтаха ушар нэгэнтэ бэшэ үзэгдэдэг һэн. Жэшээнь, эдэнэр нэгэ хэмжээ ябуулга хараалха, зүгөөр тэрэнэйнь болзор ондо ондоо байдаг бэлэй. Нэгэдхэмэл түсэб табидаг болоһонһоо хойшо бэе бэеэ дабтаха ябадал тохёолдохоёо болинхой, хуу зохилдуулагданхай, таараалдуулагданхай. Гэхэтэй хамта дээрэ заагдаһан эмхи зургаанууд өөһэдын түсэб табихагүй һэн гэгдэнэгүй. Ниитэ политическэ хүдэлмэрине зохилдуулжа ябуулха тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Шараголдо саг үргэлжэ хүдэлдэг лекторнууд бии юм. Олон ондоо һалбаринуудаар: КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые нэбтэрүүлхэ, педагогикын, медицинын, хүдөө ажахын эрдэм ухаа нэбтэрүүлхэ лекторнууд хүдэлжэ байгаа. Мүн эстетикын һургуули хүдэлөө. Колхозой парткомой секретарь О. Алсахаев, «Знание» бүлгэмэй эхин организацинн. түрүүлэгшэ В. Башенхаев, багша В. Галданова, главна агроном Г. Гонсорунов, медицинын хүдэлмэрилэгшэд Л. Багданова, В. Русанова гэгшэд эдэ лекторнуудые толгойлоо. Лекционно хүдэлмэрине В. Башенхаев ударидадаг байгаа. Лекцинүүдэй удха һайжаруулхын тулада ехэ һаналаа табидаг хүн юм.

Сентябрь һараһаа лекторнуудай хүдэлмэри эхилхэ. Мүн юридическэ эрдэм дэлгэрүүлхэ арадай университет Шараголдо хүдэлхэ болонхой. Эндэ һураха хүнүүд тодорхойлогдожо байна. Аймагай прокуратура, сүүдэй хүдэлмэрилэгшэд эндэ лекцинүүдые уншадаг байха юм.

А. СУРМАЧ,
«Знание» бүлгэмэй аймагай организациин түрүүлэгшэ.

Зураг дээрэ: Шараголой «Знание» бүлгэмэй эхин организациин түрүүлэгшэ В. В. Башенхаев.

БМДК-гай түүхэй эдэй цехтэ 40 коммунис ажалай ударнигууд ажалладаг. Тус цех нэгэдэхи-хоёрдохи кварталай түсэб холо үлүүлэн дүүргэжэ, комбинат соогоо түрүү һуури эзэлээ. Куприян Матвеевич Гребенщиков, Иван Петрович Манжулов гэгшэд коллектив соогоо мэдээжэ хүдэлмэришэд болонхой. Тэдэнэр халаанайнгаа нормо 150 процентээр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударнигууд К. М. Гребенщиков, И. П. Манжулов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Бүхы хүсэеэ—тэжээл бэлэдхэлгэдэ

ОНЬҺОН ТЕХНИКЫН ХҮСӨӨР

● **Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой үбһэшэд тэжээл бэлэдхэлгэдээ оньһон техникэ үргэнөөр хэрэглэнэ.**

● **Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэб дүүргэхын тула ямар нөөсэ арга боломжо бииб?**

● **Гар хажуураар үбһэ сабшаха хэрэгтэ эндэ горитой анхарал хандуулнагүй.**

Кокорино тосхонһоо гарамсаарнай, Урда Харганын үргэн тала урдамнай нэмжыжэ харагдаба. Үдхэн үбһэ ногооной хангалтама үнэр сорьёлно. Тракторна косилканууд тухагүй таршаганана. Федор Николаевич Анохиной звеногойхид эндэ ажаллана.

Эдэнэр түсэбэй ёһоор 3600 центнер үбһэ хуряажа абаха даалтабаритай. Мүнөө дээрээ 3 мянга шахуу центнер үбһэтэй болонхой. Сабшаха ногоон һалантажа байна.

Василий Кокорин тракторааp үбһэ сабшана. Үглөөнэй арбан саг һая болоно байбашье, 3-4 гектар талмайн ногоо сабшажа үрдеэд байба.

— Эртэхэн гараа гүт даа мүнөөдэр, Василий Харлампиевич, гэхэдэ:

— Унтаха, хэбтэхэ саг бэшэ. Ногоон хагдаржашье, шэмэеэ гээжэшье болохо. Яараагүйдэ аргагүй,— гэжэ тэрэ харюусаба.

Зүб даа. Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой үнинэй механизатор Василий Харлампиевич Кокорин бүхы үбһэшэдэй һанажа ябаһан бодолые бултыень хэлэбэ.

Тармуурнуудаа хойноо шэрэһэн тракторист Александр Жарков тэрэ үедэ дайралдаба.

— 2-3 гектар газарай үбһэн тармагдаагүй үлэһэн юм. Тэрэнээ дүүргээд ерэбэб. Мүнөөдэр үшөө хоёр һүри табиха ёһотойбди. Тэрэгүй һаа, декадын шан — эрье хонин гарта оронгүй һалажа болохо,— гээд тэрэ миһэрнэ.

Тээ саашаа ошоходомнай, Александр Кокорин тармагдаһан үбһэ волокушаар түлхеэд лэ һүри табиха газар тээшэ ошоно. Алексей Перов үбһэ сомодог трактораараа, Владимир Нимацыренов асаар үбһэ асалжа, томохон һүриин һуури табиба. Уданшьегүй 60 центнерэй нэгэ һүри тэбхысэ табигдаба.

Оньһон техникын урма иимэл ха юм!

Эндэ нэгэ звеногой ажал хүдэлмэри тухай хөөрэбэбди. Зүгөөр «Коммунизм» колхоздо 6 тиимэ оньһожоруулагдамал звено ажаллана. Үбһэ хуряалгын звеногойхид бүхы ажалаа оньһон техникын хүсөөр хэнэ. Зүгөөр үбһэ хуряалгада ябагшад морин косилкаар, гараар үбһэ сабшаха ябадалые тооногүй гэхэ гү, али тон багаар хэрэглэнэ. Жэшээлхэдэ, Олзон, Карпы болон бусадшье газарта тракторна косилкаар үбһэеэ сабшажа дүүргэнхэй. Тэндэ морин, гар хажуур ябаагүй. Те... һөөргөө бусажа, үлдэһ... гараар сабшаха болоно...

Звеное хүтэлбэрилэгш... ленинүүдые эрхилэгша... хозой хүтэлбэрилэгшэ... шаха ногоомнай һалаа... гэн дуугаар мэдүүлнэ... колхозой үбһэшэдэй түс... гэхэнь үшөөл холо. ... дэ, Дамба Банзаровай, ... неевэй хүтэлбэрилдэг ... түсэбөө һаял 50 проц... ябана.

Һайнаар ажалладаг ... бии. И. Е. Жарковой, ... сандоржиевай, Ф. Н. ... звенонууд социалис... ходо шалгаржа ябадаг ... хуряалгын үедэ оло ... хүртэһэн байна. Мүнөө... һэншье үнэтэй, таряа ... хам оротороо үбһэ хуря... тэй үдэр бүхэнние хүс... гэһэн зорилго мүнөө ... бүхэнэй урда табигда...

С. О...
манай ...

ССО «СИБИРЬ-72»

Москвагай инженерно-барилгын институдай студентнэрэй барилгын отряд иимэ нэрэтэй юм. Тэдэнэр мүнөө Бүхэсоюзна комсомолой габшагай барилга гэжэ соносхогдоһон Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилга дээрэ ажаллажа байна.

Москвагай инженерно-барилгын институд (МИСИ) хадаа ороной техническэ дээдэ һургуулинуудай томохонуудай нэгэниинь болоно. Эндэһээ 250 профессорнууд, техническэ эрдэмэй 50 докторнууд урган гараа. Тус институт дүүргэгшэдтэй манай ороной холын хизаар булангуудаар уулзажа болоно. Тэдэнэр манай Гусиноозерск хотодошье бии.

Жэшээлхэдэ, ГРЭС-эй барилгын управлениин үйлэдбэриин -техническэ таһагай начальнигай орлогшо Анатолий Александрович Иванов 1954 ондо тус институдай промышленна ба граждан барилгын факультет дүүргэһэн. 1964 ондо энэ институт дүүргэһэн В. А. Григорьев ГРЭС-эй барилга дээрэ үһанай ажахын начальнигаар хүдэлнэ.

...Галуута нуурай хойто эрьедэ, электростанциин барилгын промышленна талмайтай зэргэлээд шахуу Москвагай студентнүүдэй майхангууд оршоно, үндэр флагшток дээрэ улаан вымпел намилзана.

— Отрядтамнай хамта 68 хүн, тэдэнэймнай 22-нь басагад. Булта комсомолшуудбди, — гэжэ отрядай командир Леонид Тимин хөөрэнэ. — Институдай 3—4-дэхи курсануудта һуралсанабди. Һуралсалай жэлэй тэн багаар Забайкали ошохо гэжэ шиидээ һэмди. Буряадай үзэсхэлэнтэ нуурай эрьедэ ехэ барилга эхилээ гэжэ дуулахадаа, маанадые иишэ эльгээхыень институдай ВЛКСМ-эй комитет дурадхаа һэн.

— Холын барилгада эрхим студентнэр, эдэбхитэй комсомолшууд эльгээгдэдэг, бэрхэшүүлнүүднай иишэ ерэнхэй,— гээд, Леонид үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. — Дуратайшуул олон байгаа. Отрядайнгаа нэрэ тухай бодомжолообди.

«Сибирь-72» гэжэ нэгэн дуугаар шиидхэгдээ бэлэй.

Бидэнэрэй хөөрэлдэжэ байхада залуу хүбүүд, басагад сутларжа эхилбэ. Хүхюутэй, зугаатайнууд.

— Мүнөө үедэ шухала дээрэ тоологдодог барилга манда үгыт гэжэ ГРЭС-эй барилгын хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаһан байгаабди. Гуйлтымнай дэмжэжэ, мүнөө 400 автомашинын багтаха гараж барижа байнабди—гээд, залуу студент хөөрэлдөөндэмнай оролсоно. — Үбэл ойртожо байна, үрдихэ хэрэгтэй, танайшье эндэ хүйтэн үбэл болодог ха юм. — гээд, ара талаһаань нэгэ басаган нэмэнэ.

— Зүб даа. Света, энэмнай шухала хэрэг мүн, — гэжэ отрядай командир хэлэнэ. — бидэнэр 80 мянган түхэригэй ажал хэхэ ёһотойбди. Энэмнай бага бэшэ юм. Иишэ июлиин 10-да ерээ һэмди, августын 30 болотор ажаллаха болонобди. Гаражай барилгын бүхы ажал өөһэдөө хэнэбди.

— Харюусалгаяа мэдэржэ ажаллахада хүсэн, зориг нэмэнэ, — гээд Анатолий Каменский хөөрэнэ. Толя өөрөө Мурманскһаа, 23 наһатай, комсомолой барилгада дүрбэдэхеэ хабзадалсажа байгаа юм.

Элдэб нютагуудһаа ерээд, институдта һуража байһан залуушуул эндэ бии. Света Прохорова Ереваньһаа, Света Павлова — Москваһаа, буряад басаган Нина Танхаева — Братскһаа, Василий Красоткин —Краснодарай хизаарһаа. Тиигэжэ танилсаһаар байтарнай манай нютагай Анатолий Бураев (Түнхэнэй аймагай Хэрэн тосхонһоо) ерэнэ. Институдай гурбадахи курсын студент .Түрэлхидынь мүнөөшье Хэрэндэ ажаһуудаг. Теэд энэ бүлэһөө ганса Анатолий тус институдта һурадаг бэшэ байба. Василий ахань сэрэгэй алба дүүргэжэ ерээд, энэ институдай промышленна ба граждан барилгын факультедтэ һуралсахаяа оронхой, мүнөө гэртээ амаржа байгаа юм.

— Отряднай интернациональна юм. Узбек, украинец, ород ба буряадууд, нэгэ корей басаган бии. Булта габшагайгаар, хоёр халаанда таһаржа ажалланабди, — гэжэ отрядай комиссар мэдүүлнэ. — Ажалнайшье урагшатай, нормоёо дүүргээгүй үдэр гэжэ байхагүй. Бүришье эршэтэйгээр ажаллахаар. Зүгөөр бетон дуталдажа, хүдэлмэридэмнай һаад татана.

Эбтэй эетэй студентнэрэй бүлэтэй хөөрэлдэжэ, ажал хүдэлмэритэйнь танилсажа байхада тэдэнэрэй сэдьхэл зоригоор, хүсэл оролдолгоор омогорхонобди.

Бүхэсоюзна комсомолой габшагай барилгын нэгэн — Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгада МИСИ-иин «Сибирь-72» гэжэ студентнэрэй барилгын отрядай хубитань оролсожо байна бшуу.

Ажалдань амжалта хүсэе,
И. МАЛЬЦЕВ.

Россин эгэшэ д... республикануу...

ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээ...

ОЛОН ТЭЭШЭНЬ ЭЛЬГЭЭНЭ

НАЛЬЧИК. Кабардино-Балкартахи алмазай заводто ... дүрбэлжэн метр талмайтай үйлэдбэриин шэнэ корпусууд ... Энэ завод хадышье хатуу шулуу шохойе сүмээ малтаха ... мүүдые, гранит ба мрамор бэлэхэнээр таһа отолхо ... алмаз карандаш болон ролигуудые байгша оной дүүр... ехээр үйлэдбэрилэн гаргадаг болохо байна. Заводой үйл... продукци олон янзын. Гансахан Волгын автомобильна ... янзын зэр зэмсэгүүд эльгээгдэнэ.

Тус завод ороной олон предприятинуудтай нягта ... байхаһаа гадна, мүн хариин 30 шахуу оронуудай за... гэдэг юм.

«Алмаз зэр зэмсэгүүдые бүтээдэг мастернууд» арбад... лээ ВДНХ-да хабаадажа байнхай. Харин һаяхан энэ завод... нэгэ продукци—автомобильнуудай коленчатэ валнуудые ... ролигууд гүрэнэй дээдэ шанарай тэмдэгтэ хүртөө.

Э. МАЛЬБ...
ТАСС-ай ...

ХАЛЬМАГАЙ ТОСХОНУУДТА ГАЗ ОРУУЛАГДАЖА БА...

ЭЛИСТЭ. Геологууд байгаалиин газай 17 ехэ уурхай ... олоо. Ики-Бурульска скважинаһаа республикын ниислэл... татагдаһан 100 километрэй соргоор үдэр бүри 200 мянг... метр түлишэ дамжуулагдана. Промышленна 100 гаран пре... ба барилганууд, ниислэл хотын хэдэн мянгаад зон иим... хэрэглэнэ.

Республикын хүдөө тосхонуудта газ дамжуулагдад... Ики-Бурульска ба Целиннэ районуудай хэдэ хэдэн сов... «ВЛКСМ-эй 15 жэл» гэһэн санаториин хэрэглэмжэ ханга... гол соргоһоо аса һалаанууд татагданхай юм. Эгээн холу... 12 мянга гаран малшадай гэр бүлэнүүд газ хэрэглэнэ.

Саратовска «Востокгипрогаз» гэжэ инститүүдай ... генеральна схемын ёһоор, республикын ажалшад газа... дана. Хальмагай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, газай пр... ностиин министерство 10 жэл соо бэелүүлэгдэхээр хара... тиимэ генеральна схема һаяхан баталаа. 509 километр ут... лаатай 41 газопровод юһэдэхи табан жэлэй туршада бар... хараалагдана. Хальмагай хүн зоной дүрбэнэй гурбан хү... табан жэлэй дүүрэтэр хямда сэнгэй иимэ түлишэ хэрэглэ... хо.

Ф. ИВА...
ТАСС-ай ...

Самур мүрэнэй адагтахи город-курорт

МАХАЧКАЛА. Самур мүрэнэй адагта шэнэ город-кур... бодохонь. Дагестанай АССР-эй правительство ерээдүйн ... түбые бариха тодорхой проект баталба. Бэеэ аргалха, ... зохид санаторинууд, пансионадууд, гостиницанууд, гэр ... амарха коттедженүүд Каспиин далайн эрьедэ баригдаха ...

Самур гэжэ даб дээрэ нэрлэгдэһэн ерээдүйн городой ү... тэ фестивальнуудай байшан, выставкын залай, театр ба ... кафе болон ресторануудай галнууд ялархаар хараалагда... дуратайшуул яхтклубтай, тамарал гын бассейнтэй, теннис... болохо.

«Бэе махабад һайжаруулха комплексын» түб хүби... мянган хүнние нэгэн доро амаруулха аргатай. Махачкала... бент хүрэтэр үргэлжэлһэн далайн эрье удаа тээнь курор... зоно болохо байна.

М. А...
ТАСС-ай ...

Автомат харюусана

ПЕЧОРО (Коми АССР). Хойто хизаартахи түмэр зам... ско поликлиникын хүдэлмэрилэгшэдтэ автомат түхеэр... хүргэнэ. Һонирхоһон асуудалда харюу үгэхэ автомат т... (АСУ-50) врач Валерий Цибулькогой үүсхэлээр тодхогдоо.

Үбшэн хүнүүдые үзэхэ гурим, врачнарай эмшэлэлгы... дүүд ямар сагта нээлгэтэй байхаб гэхэ мэтын мэдээсэлнүү... зон автомат түхеэрэлгын туһаламжаар мэдэхэ аргатай бо... чоро станциһаа ямар сагта поезднууд гаранаб гэһэн асуу... автомат харюу үгэжэ байха.

Кнопко дараад, һонирхоһон асуудалдаа харюу абах... түргэн, зохидшье.

В. ЛЕБ...
ТАСС-ай ...

Мордвагай түрэ хуримай по...

САРАНСК. Республикын фольклористнуудай 1963 он... лэн гаргажа эхилһэн «Мордва арадай аман үгын, поэти... хёол бүтээл» гэһэн номууд 8 томоор хизаарлагдаха гээд ... даһан байгаа. Мүнөө «Эрзянска хурим түрын поэзи» гэж... хи томынь тунхаглагдаа. Гэхэ зуура, тэрэнээ хэблэн гар... гэлжэлхэ гээд шиидхэгдээ: этнографическа олон экспеди... луулһан материалнууд ехэ, һонирхолтой, гүнзэгы удха...

Бүри үнгэрэгшэ зуун жэлдэ манай ороной, мүн гада... нуудай эрдэмтэдшье мордвагай хурим түрые һонирхо... юм. Гоё һайхан, солгеон хүхюу, арадай поэзи шэмэг... хурим түрэ тухай материалнууд олоор суглуулагдажа ... «Эрзянска хурим түрын поэзи» гэһэн ном соо эрзян таб... ной хурим түрын фольклор оруулагдаа.

Мүнөө «Мокшанска хурим түрэ» гэһэн ном хэблэлд... жэ байна.

М. ХВАСТ...
ТАСС-ай ...

ДУЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

КОЛХОЗОЙ ХҮНДЭТЭ ГЭШҮҮН

Гушаад онуудаар хаа яанагүй хамтын ажахы байгуулагдажа, политическэ тон ехэ удха шанартай энэ хэрэгтэ үшөө хори хүрөөдүйхэн хүбүүн оролсожо, ажалдэ хамсыгаа шуужа хабаадалсаа һэн.

Манай Гэгээтэ нютагайхидай олонхин Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз боложо хамтараад, үлүү гэжэ һанаһан адууһа малаа хамтынгаа ажахыда оруулалсажа байгаа. Зүгөөр гэдэргээ татасалдаха, шэнэ засагта дурагүйлхэхэ этэгээдүүд бии бэлэй. Үнн хада мартагдаһан хаданъ, тэрэнине дахинаа дурдаһанайшье үлүү ха. Харин үнөөхи залуу хүбүүхэмнай нэгэ үглөөгүүр ори гансахан адуугаа зайдалан унанхай ерээд, колхозой контородо сэхэ харайлгажа оробол даа.

— Би энэ адуугаа колхоздо үгэнэб. Тиигээд намайе адуушанаар хүдэлхыем зүбшөөгыт, — гэжэ гуйба. Нютагай эдэбхитэд урдаһаань миһэрэн хараад, урагшаа сэдьхэлтэй хүбүүнэй гуйлтаһаа арсаагүй бэлэй. Хэнэйшье мэдэһээр, тэрэ хүшэршэг үедэ хүн бүхэнние адуушанаар табихань аюултай байгаа. Адууһа малаа хүсөөр шахуу колхоздо үгэһэндөө нютагай баяшуул хара бууҗа, нюуса далдаар элдэб муухай юумэ хэдэг бэлэй. Балшар багаһаа эрэлхэг зоримгой ябаһан хүбүүнэй айха юумэн байбагүй. Тинхэдэ ангиин дайсадай мэхэ гохые, хара муухай һэдэлгые һайса мэдэхэ, өөрөөшье тэдэнэйдэ барлагаар хүдэлһэн байна бшуу.

Теэд хүбүүмнай хэн гээшэб? Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүндэтэй гэшүүн, нютагай аха заха болохо үбгэдэй нэгэн Базар Дымчикович Дамбаев гээшэл даа.

Сэхыень хэлэхэдэ, зарим хүн адуушан ябаха бараг гэжэ һанажашье болохо. Тиимэ бэшэ даа. Тэрэ үедэ хэзээ бүхэндэ һэргэлэг ябахаар байгаа. Энэ бүгэдые тэнсүүлэн ябажа шадаа гэхэдээ, колхозой правлени этигэжэ, унаган хурдан моридые һэлгээд лэ адуундаа Базар Дымчикович эшогшо һэн. Һүнинн харанхыда шоношье улиха, зүг шэгээ алдажа бэлшэһэн һүрэгөө хурайхадаа, нэгэтэшье зарид гээгүй, хэзээдэ «илахаб» гэжэ урдаа табидаг бэлэй. Зүб даа, эрэ иимэл ябадаг бэшэ аал!

1940 ондо колхозой правленидэ дуудагдажа, Базар Дымчикович адуу колхоздоо асархаяа Биробиджан ошолсоо һэн. Уданшьегүй түрэл колхозойнгоо һүрэгтэ 14 адуу асаржа ниилүүлээ бэлэй.

Базар Дымчиковичэй моринде хэды ехэ ообтойе, хэды ехэ оролдолго гаргажа һургаһыень олон зон хараһан юм. Асаргадаһан нэгэ мориёо абажа унаад, мориной хурданда һуулсаадшье үзэһэн байха.

1935-41 он болотор адуушанаар ябаад байхадань, мориной даргаар (КТФ-гэй эрхилэгшээр) Базар Дымчиковичые томилоо һэн. Энээниинь үндэрөөр дүүргэлсэхэ, ажалай баян дүй дуршэлые мэдэхэ хүн гэжэ колхозой правлени этигэдэг һэн.

1941 оной эун дайн эхилжэ, колхозой түрүүлэгшэ Эхэ ороноо хамгаалалсахаяа мордолсохо болобо. Хэнние орондоо табихаб? Олон бодолнууд, зүбшэлнүүд, ойрохон зуурашье һаа, гараһан байха. Яахадааб гэхэдэ, гэнтэл ябаха болоно ха юм. Сэрэгэй захиралта хүлеэгдэдэтгүй бшуу. Гэнтэ, нэгэ үглөөгүүр, Базар Дымчикович правленидэ дуудагдажа:

— Минии орондо үлэбэ гээшэш! Бишни Эхэ ороноо хамгаалалсахаяа дайнда мордохом. Ши инвалид хүн байнаш. Уялга захяаем этигэлтэйгээр дүүргэхыешни найданам?... — гэжэ мүрыень бариад, данса хэрэгүүдээ тушаажархёо һэн.

Базар Дымчиковичэй хэды арсаха һэдэлгэ таблашье һаа, арга байгаагүй. Теэд яажа арсахабши. Гансашье түрүүлэгшэ бэшэ, харин бүхы нютагайхидынь найдана ха юм. Сэхыень хэлэхэдэ, үргэһэ нойргүй ябагдаха ушар гараа бэлэй.

1942 ондо Базар Дымчикович партиин гэшүүн боложо, ороод, бүришье ехэ урма зориггтойгоор хүдэлжэ ороо һэн. ...Дайнай хүндэ жэлнүүдтэ хүдэлхэ хүнүүд дуталдаха, хэнние хаана табихаб, хэн хэнтэй хүдэлжэ шадахаб. юрэдөө, олон тэнсүүри зүбөөр гараха, тиимэшье амар байгаагүй.

...Фронтын хүбүүд, басагадта туһаламжа юугээр хангалсахаб гэжэ оролдохо. Тиимэһээ туйлай ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй. Элдэб хубсаһа ,бэелэй хүрэтэрнь эжынэр хургадайнгаа шархиртар оёжо, фронтдо туһалагша бэлэй. Энэ бүгэдэ түрүүлэгшын эмхидхэлгүй үнгэрөөгүй, бүхы зоригоо бадаруулалсаһан байха...

Базар Дымчиковичэй үүсхэлээр, олон ниитэ колхозниигуудай дэмжэлтээр, Улаан сэрэгэй армида бэлэг болгон, мүнгэ зөөри татагдажа, хархис Германние түргэн дарахыень, Совит Союзаа хамгаалха хэрэгтэ эльгээгдэһэн юм. Хожомынь бүхы колхозниигуудай нэрэ дээрэ, колхозой түрүүлэгшэ Дамбаев Базар Дымчиковичэй нэрэ дээрэ баяр баясхалан, алтан гаршагтай нангин бэшэг абтажа, «танково колонно» бүтээгдэжэ, фронт ябуулагдаһан байна. Энээниие Совет правительство ехэтэ һайхашаагаа бэлэй.

Гүрэн түрын даалгаһан тон ехэ харюусалгата даалгабарине Базар Дымчикович арбаад жэлэй туршада дүүргэжэ. үбгэн наһан болоходоо, һүнэй фермые эрхилэгшээр табан жэлдэ ажаллахадаа, һүн далай гээшые түсэбһөө гадуур дүүргэлсэжэ, магтаалда хүртэһэн юм.

Табиһан лэ ажалдань шадалаараа оролдожо, арюухан наһаа зорюулжа, Базар Дымчикович хүдэлһэн намтартай.

Эдэ бүгэдын түлөө колхозой правлениин зүгһөө Хүндэлэлэй грамотануудта хүртэлсэһэн юм. Мүн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамотануудые абаһан. хэды олон орден, медальнууд тэрэнэй сээжые шэмэглэн гоёоно.

1911 ондо түрэһэн Базар Дымчикович Дамбаев мүнөө амаралтада гаранхай. Тингэбэшье ажалгүй һуудаггүй, 167 гектар газар даажа абалсаад, нуга сабшалангаа утэгжүүлэн уһалдаг, гектар бүхэнһөө 18 центнер эрхим шанартай үбһэ хуряажа абадаг.

Тэрэшэлэн ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Пенсионернүүдэй комиссиин, мүн арадай хиналтын гэшүүнэй харюусалгатай үүргые жэнишэдгүй дүүргэдэг гээшэ.

Иимэ хүндэтэй байһан тула колхозниигуудай хамтын суглаан дээрэ «Колхозой хүндэтэ гэшүүн» гэжэ нэрэ зэргэтэй болоһон, тиигээд һара бүри нэмэлтэ түлбэри мүнгэ абажа байдаг.

Хүндэтэ колхозниигтоо ута наһа, удаан жаргал юрөөхэ хүсэлэнтэйбди.

Д. ЛАЙДАПОВ,
Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Соёлой хоёр жэлэй добтолго

ЖАРГАЛТА САГАЙ ШЭНЖЭ

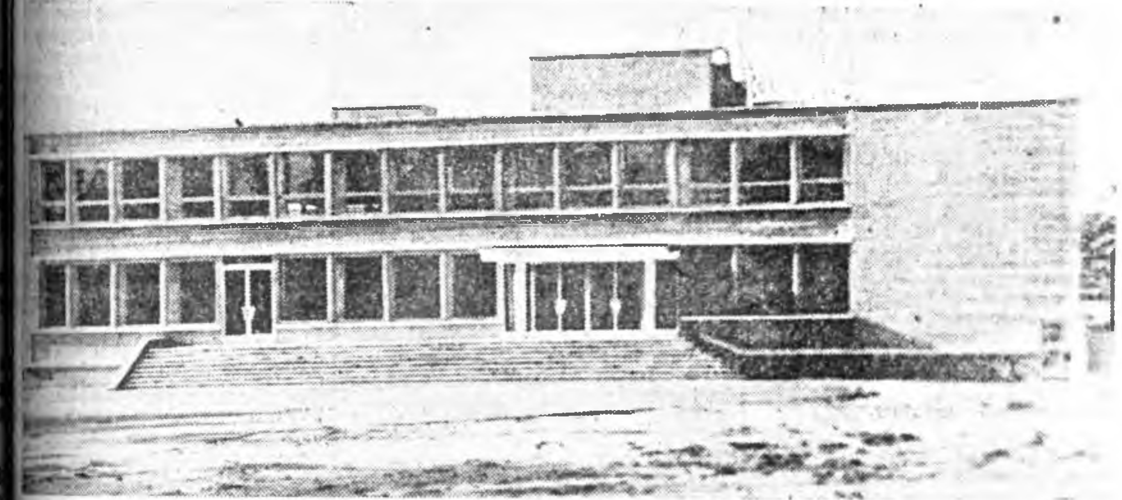

Улаан-Үдын Октябрьска районд мүнөө ниислэл хотымнай хүн зоной эгээл олонхинь ажаһуудаг болонхой. Ленинэй орден то мяха-консервын комбинат, Буряадай МДК, нарин сэмбын, ПОШ фабрика, болон бусад томо предприятинууд, Зүүн-Сибириин технологичека, культурын институтууд, хэдэн олон техникумүүд, училищинууд, элдэб янзын эмхи зургаанууд оршодог.

Зүгөөр эгээл гайхалтайнь хүн зоной ажаһуудаг гэрнүүдэй олошоролго болоно. 1972 оной нэгэдэхи хахадта тус районд 35 мянга 246 дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада ороо. Һүүлэй табан жэлэй туршада эндэ 220 мянган дүрбэлжэн метр талмай ашаглалгада үгтэхэ. Тэрэнэй хамта, арбаад, хорёод жэлэй урагшань харабалнай, Октябрьска районд 200-гаад мянган хүн зон (оюутаниие оруулаад) ажаһуудаг болохо байна. Энээнэй шасатайгаар үргэдэжэ байһан Октябрьска райондомнай 200-гаад мянган хүн зоной һуудаг болохо байһаниинь гайхалтай бэшэ ха юм.

Технологическа институдай шэнэ байшангай саада тээ 20-дохи квартал эхилээ. Тэндэ мүн лэ шэнэ гэрнүүд ашаглалгада үгтэжэ захаланхай.

Эдэ хоёр кварталнуудай хоорондо тамаралгын бассейнтэй, хоккей наадаха залтай стадион баригдаха юм. Тэрээнһээ хойшоо, Ключевская үйлсэдэ дүтэ томо кинотеатр, хүн зоной хэрэглэмжэ хангадаг комбинат, арбан жэлэй һургуули, столово ба магазинууд баригдажа байнхай. Харин тэрэ стадионой урда тээ, Жердевэй үйлсэдэ кафе-ресторанай гоё һайхан байшан бодхогдожо дүүрэбэ.

Хэды шэнээн ехэ тоо байһые сэгнэхын тула мүнөө Улаан-Үдэ хотомнай 260-аад мянган хүн зон ажаһууна гэжэ хэлэе. Мүнөөнэй Улаан-Үдын шэнээн город Үдымнай урда бэедэ бодохо байна ха юм.

Иимэ түсэбөөр ажаллажа байһан архитекторнуудаймнай хүдэлмэри тон ехэ. Тэдэнэр хүн зоной ажаһуухада зохид, болбосон үйлсэнүүдые, кварталнуудые зохёоно, олон дабхартай гэрнүүдые бодхохо шэнэ проектнүүдые бүтээгээ.

Эдэ бүгэдын бэелэлые 18-дахи кварталай жэшээ дээрэ үзэжэ болоно. Хоёр жэлэй саада тээ Улаан-Үдын лесозавод ба нооһо сэбэрлэлтын фабрика хоёрой хоорондо сэбэр тунга газар байһан юм. Бүлэг бүлэгөөрөө ургаһан нарһад лэ тэрэ дайдые шэмэглэдэг байгаа.

Теэд ойр зуурын саг соо Зүүн-Сибириин технологическа институдай шэнэ байшан бодоодхёо, тэрээнһээ наана, город тээшэ оюутанай томо байра баригдаа. Тэндэһээ эхилжэл 120, 80, 60 квартиратай шэнэ гэрнүүд баригдажа эхилээ юм.

Тэрэ 18-дахи квартал гэжэ нэрэтэй болоо. Эндэ мүнөө 13 мянган хүн зон ажаһууна. Бодоод үзэгты: хоёр жэлэй саана ямаршье барилга хэгдээгүй байһан газарта 13 мянган хүн шэнэ гэрнүүдтэ толлоо. Иимэ түргэн дабшалта...

Квартал дотор ямар эмхи зургаанууд, хүн зоной ажаһуудалда хэрэгтэй газарнууд бииб гэжэ мэдэхын тула 18-дахи квартал ерэе. Эндэ үргэн салуу үйлсэ аржыха, хүн зоной сэнгэхэ, ябахада аятай зохид байха, хоёр талаарнь модод һуулгагдаха, ногоогоор хушагдаха юм. 280 үхибүүдэй байха ясли-саад хүдэлжэ эхилээ. Энэ саадта ороходо досоонь аятай зохид. Яслиин бага наһанай үхибүүдэй байдаг таһалга хараад үзэе. Досоонь 24 орон хуряагаатай байха, наанань наадалгын таһалга, тэрэнэй наана гадар хубсаһаа тайладаг, түрэлхидэй хүлеэдэг таһалга. Гадна нэгэдэхи, хоердохи дабхарта медпунктнууд оршодог, эдөөлэлгын залнууд. Харин газаань үхибүүдэй наадаха хамаг бүхы түхеэрэлгэ. Жаргалтай бага наһатанай ёһотоор хүмүүжэхэ, ургаха гуламта даа. Казахай республикын архитекторнүүд СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе угтуулан, аха дүү манайнгаа республикада энэ ясли саадай проект зохеожо бэлэглээ.

Тэрээндэ дүтэхэн эд бараанай, эдеэ хоолой хоер магазин, парикмахерскын ба фотографиин гэр, харин Ключевская үйлсэдэ дүтэшэг почто-телеграф оршоно.

Иимэ кварталда һуунгүй хүн яахаб даа! Бүлта тэрэнэй ашатуһада түхеэрэгдэһэн байна бшуу. Хамаг бүхы түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан квартирадань үшөө электро-пеэшэн тодхогдонхой.

Эдеэ хоолойнь магазин соо үгы юумэн үгы. 15 хүдэлмэрилэгшэдтэй энэ магазин наймаалагшадгүйгөөр хүдэлнэ. Һара соо 56 мянган түхэригэй эдеэ хоол худалдаха түсэбтэй аад, 80 мянга хүрэтэр тэрэнээ үлүүлнэ. Энэ яажа түйлагданаб гэхэдэ, магазин, нэгэдэхеэр, наймаалагшагүй, тиимэһээ юумэ абахаа ерэһэн хүнүүд ошоорто зогсоногүй. Хоёрдохёор, тус магазинда һүүлэй түйлалтын оньһожоруулганууд, холодильнигууд табигданхай, складуудынь тусагаар түхеэрэлгэнүүдтэй. Тэндэнь эдеэ хоол гутанагүй, һайн шанартай байна, тусхай түхеэрэлгэнүүдээр эдеэ хоол ерэжэ байна.

Иимэнүүд кварталнууд Улаан Үдымнай Октябрьска районд аржын бодоно. СССР гүрэнэйнгөө байгуулагдаһаар 50 жэлэйнь ойе угтажа байһан хүн зомнай эдэ түйлалтануудаараа урмашангүй яахаб!

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Энэ кварталда 280 хүүгэдэй байха саад-ясли ашаглалгада һаяхан үгтөө. 2. Эдеэ хоолой 57-дохи магазинда хүдэлдэг Л. К. Гуляева үдэр бүриингөө даабариие 120 процент дүүргэдэг байна. 3. Энэ кафе-ресторанда нэрэ үшөө үгтөөдүй. Һаядаа нэргдэх... «Одон», «Сэлэнгэ» «Байкал» мэтээр алдаршаха байха.

С. БАЛДУЕВАЙ фото-зурагууд.

Номой таг

ГАЙХАМШАГ АЖАБАЙДАЛАЙ НАМТАР

...гуу революционер, марксизмын гайхамшаг сурталша-теоретик, Советскэ Союзай Коммунис партиин, дэлхэй дээрэ түрүүшын социалис гүрэниие байгуулагша Владимир Ильич Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулгаар бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы хүн зон һонирхоно, Ленинэй намтарые дэлгэрэнгыгээр мэдэхэ гэжэ оролдоно.

Үүнииие хараадаа абажа, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институт В. И. Ленинэй намтарые олон ботитой гаргаха гэжэ шиидэбэ. Урдахи хүсэд суглуулбариһаань В. И. Ленинэй ажал ябуулгын шэнэ баримтанууд абтажа, энэ шэнэ номуудта хэрэглэгдэхэ юм. Олон ботитой энэ намтарые ...залдэ бэлдэхэ үедөө агуу багшын ажал ябуулга, ажабайдал шэнжэлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Зарим тоо, баримтанууд тодорхойлогдонхой, гүримшуулагданхай. Намтарынь саг сагаараа хойно хойноһоо һубарюулагдана, баримта бүхэниинь тон зүбөөр тодоруулан харуулагдана.

Боти бүхэниинь научно-тайлбарилгын материалаар хангагданхай. Мүнөө дээрээ хоёр ботинь хэблэлһээ гараа.

«Владимир Ильич Ленин. Намтар» гэһэн нэгэдэхи боти соонь 1870—1905 онуудайнь ажабайдал харуулагданхай. Гушан табан жэлэйнь намтарые 3 мянган гаран документ тодорхойлно. Ильичэй бага наһа харуулгаар энэ боти эхилнэ. Ульяновтанай бүлэ тухай, Симбирскэ гимназида һуража байһан тухайнь ба революционно хүдэлөөнэй замда орожо эхилһэн тухайда саашаданнь уншажа болоно.

Ильичэй Петербургдахи ажабайдал, Сибирьтэ сүлэлгэдэ байһан үень, РСДРП-гэй II съезд үнгэргэхын тулада хэһэн бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри эндэ харуулагдана. Зохёолнуудаа бэшэжэ эхилһэн тухайдань материалнуудые уншагшад эндэ олохо.

Хоёрдохи ботинь Ильичэй удаадахи долоон жэлэй ажал ябуулга тухай түүхэлнэ. Эндэ дүрбэ мянга гаран баримтанууд оруулагданхай.

Ородой түрүүшын революциин жэлнүүдтэ, удаадахи хүндэ хүшэр—хэтэрхэй хархис он жэлнүүдтэ, һүүлээрнь революционно хүдэлөөнэй дэбжэхэ үедэ Ильичэй ажал ябуулга үдэр үдэрөөр шахуу харуулагдана, большевигүүдэй партиие абаржа, бэхижүүлхын тулада ябуулһан гайхамшаг ажал ябуулгань эндэ бии.

РСДРП-гэй III, IV, V съезднүүдые үнгэргэхын тулада Ленинэй эрхилһэн ехэ хүдэлмэри, энэ үедэ гайхамшаг зохёолнуудые бэшэһэн тухайнь энэ боти дотор oложо болоно.

Эдэ шэнэ номууд хадаа агуу багшын намтарые, зохёолнуудыень шудалха дуратайшуулда туһатай байхань лабтай.

М. ДОНДУБОН,
Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын библиограф.

ЗАМАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

СЭНХИР ОГТОРГОЙТОЙ ОРОН

«Бадарха замаа олоһон,
Баярай согые мандуулһан,
Баатар хатуу зоригтой
Баян Монгол
жаргалтай»

(Д. Дамдинсүрэнэй «Эхэ оромни» гэжэ шүлэгһөө).

Совет-монгол хилэ дүтэлхэ бүреэ Монгол орондо, монгол хүндэ хабаатай юумэ хөөрэлдэхэмнай түргэдэшэбэ янзатай. Монгол арадай дуунуудай онсо һайхан тухай нэгэмнай дурдажа, МНР-эй арадай артист Жаргалсайханай дуулдаг «Монгол орон» гэжэ дууе бултадаа аалиханаар дуулажа туршанабди.

Хүндэмүүшэ монгол хүнүүд маниие һайханаар угтан абаба. Һайн һайхан ёһо заншалтай, зулгы налгай хүнүүдтэй танилсажа, МНР-эй Сэлэнгэ аймагта буубабди. Сэлэнгэ аймагай ажалшадай депутадуудай хуралай гүйсэдхэхэ захиргаанай дарга Сэрэндаваа маниие халуунаар амаршалан, аймагайнгаа ажахы, тэрэнэй түйлалта, амжалтанууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Удаань Алтанбулаг хотодо нээгдэһэн революциин музей тон һонирхон харабабди. Музейн ажалтан Г. Дарьсүрэн бидэнэрые дахуулан, ёһоголл нюдэнэй баяр, сэдхэлэй хужар болохо зүйлнүүдые тайлбарилан хөөрэжэ үгэбэ.

Үнэхөөрөөшье, музейдэ табигдаһан экспонадууд, монгол зураашадай зохёолнууд дүлэтэ хорёод онууд тухай, манай арадуудай шалгагдаһан хани нүхэсэл тухай тодоор хэлэжэ үгэнэ.

Монгол арадай туйлаһан амжалта, арад зонойнь баян түүхэ мүнөө үеын залуушуулай хамгаалаха, саашадань хүгжөөхэ нангин хэрэг, омогорхол мүн.

Холоһоо харахада, бухал шэнги монсогор сагаан юумэнүүд үзэгдэбэ. Хай, һээы гэрнүүд ха юм гэжэ абаһаар тухайлбабди.

— Эндэ комсомол-залуушуулһаа бүридэһэн һаалиин фермэ байдаг юм. Согтой хүхюун басагад, хүбүүдэй ажалаар һонирхоё, — гэжэ Сэрэндаваа дарга дурадхаба.

Эндэ арбаад басагад һаалишанаар хүдэлнэ. 8—10 классуудые дүүргэһэн залуушуул хоёр —гурбан жэлэй туршада заабол үйлэдбэридэ хүдэлмэрилхэ ёһотой. Тиигэһэнэйнгээ һүүлээр мэргэжэлээ шудалхын тула саашаа һурадаг байна.

Басагадай нэгэн шаажан аяга соо сай бариад ерэбэ. Тиихэдээ зүүн гараараа тохоногоо дүнгөөд, баруун гартаа барижа ябаһан эдеэнэйнгээ дээжэ хүндэтэйхэнөөр айлшадтаа барюулна. Энэ монгол хүнэй хэр угай ёһо заншал. Тэрэниие залуу үе мартангүй, уг залгамжалан абажа ябадагынь һонирхолтой.

Эндэхи залуушуул бидэнтэй хани ёһоор хөөрэлдэжэ, элдэб олон асуудалдаа харюу абаха хүсэлэнтэй байһан хадань, манай хоорондо ехэ хөөрэлдөөн дэлгэршэбэ.

Монгол арадай ерээдүйн халаан — эдэ залуушуул түрэл оронойнгоо абари зангые, ёһо заншалыень, захяа заабариинь дээрэ үргэн ябана. Тиихэдээ хүршэ хани арадайнгаа баян дүршэлөөр омогорхон, халан абажа байһаниинь эндэ элитээр харагдаа һэн.

«Дайдаар суутай монгол арад
уласайнгаа
Дархан бата ажабайдалынь
баталая?!»
(Д. Сэнгээн зохёолһоо).

Дархан хотодо манай ерэхэдэ, Монголой Арадай хубисхалай 51 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй суглаан боложо байгаа.

Эндэ Улаан-Үдэ хотын ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, манай делегациие толгойлогшо В. П. Убеев баярай амаршалгын үгэ хэлээ.

Үглөөдэрынь намжаа һайхан наратай үдэр угтаба. Хүн бүхэнэй шэг шарай баярай ошоор халинхай, энеэбихилэнги, шогтой зугаатай үзэгдэнэ.

Хотын ажалшадай баярай жагсаал эндэ болоо һэн. Эб найрамдал, ажал, амгалан тайбан ажабайдал мандаха болтогой гэһэн уряа лозунгнууд, транспарантнууд, сэсэгүүд, үнгэ бүриин шарнууд ажалшадай колоннонуудые шэмэглэнэ. КПСС-эй болон Совет правительствын, мүн МНР-эй хүтэлбэрилэгшэдэй дүрэ зурагуудые жагсаалда ябаашад дээрэ үргэнхэй. Дэлхэйн социалис оронуудай олон үндэһэ яһатанай халуун хани барисаанай һүлдэ болодог Дархан хото интернациональна шэнжээрээ, заншалаараа һонирхолтой юм.

МНР-эй Дархан СССР-эй Улаан-Үдэ хоёр 1967 онһоо эхилэн анда хотонор боложо, нягта холбоо барисаа байгуулһан түүхэтэй. Тэрэ сагһаа хойшо хоёр хото 26 делегацяар андалдаа хээ. Промышленна предприятинуудай, хүдөө ажахын, соёл культурын хэдэн олон түлөөлэгшэд жэл бүри бэс бэедээ айлшалан ерэлсэжэ, ажабайдалтаяа, ажал хүдэлмэриингөө дүй дүршэлтэй танилсажа, хубаалдажа байдаг.

Дархан хотын барилгада Советскэ Союзай болон бусад олон социалис оронуудай мэргэжэлтэд, барилгашад хабаададаг.

Арба нэгэн жэлэй хугасаа соо юрын жэжэхэн тосхон байһанаа ороной промышленна хоёрдохи түб болотороо Дархан хото ургаһан байна.

Жэл соо 200 мянган тонно цемент үйлэдбэрилхэ шадалтай Дарханай цементын заводтой танилсаабди. Заводой директор Цырентогтох главна инженер Сампилнорв хоёр завод тухайгаа ээлжээгээр хөөрэнэ.

— Манда «М-100» маркын цемент үйлэдбэрилэгдэнэ. Нёдондо жэл заводнай 2 миллион 400 мянган түхэригэй олзо оруулһан юм. Мүнөө 150 мянган тонно цемент үйлэдбэрилхэ түсэбтэйбди. Түсэб дүүргэгдэхэ. Олзошье нилээд дээшээ байха аабза. Байгша оной хахад жэл соо 200 мянган түхэриг ашаг олзотой байнабди, — гэжэ Цырентогтох хөөрэнэ.

Силикатна хирпиисын завод жэл соо 19,5 миллион силикатна хирпиисэ гаргана. Ибёосхын цехэй дүрбэн пеэшэнэй тус бүхэн сүүдхэдээ 30 тонно продукци бэлэн болгохо шадалтай. Һаяын сагта цехэй бүхы ажал оньһожоруулагдаха юм.

32 мянган тонно таряа хадагалха элеватор 1964 ондо ашаглалгада үгтэһэн. Ниитын малда жэлэй 18 мянган тонно холимог тэжээл буйлуулдаг завод элеваторай дэргэдэ һая баригдаа.

Эдеэ хоолой предприятинуудай дунда эгээл томонь эдеэ хоолой комбинат болоно. Тэрэ хадаа гурбан заводтой. Тиихэдэ сүүдхын 50 тонно продукци үйлэдбэрилхэ шадалтай мяханай комбинат, жэлдээ 700 мянган арһа элдэхэ арһадэгэлэй фабрика гэхэ мэтэнүүд мүнөө үедэ баригдажа байна.

Эндэ ажаһуугшад теле-дамжуулга харадаг болоо.

Дархан — залуушуулай хото гэлсэдэг. Хүн зонойнь 85 процентнь 35 хүрөөдүй наһатайшуул. Хотодо һурагшадай 5-дахи хүн бүхэн һургуулида һурана, мэргэжэл шудална. Промышленна предприятинууд үндэр мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдөөр, инженерно-техническэ кадрнуудаар хүсэд хангагданхай.

Дархан хотодо промышленна предприятинуудһаа гадна, соёл культурын, ажалшадай байрын гэрнүүд, больница, магазин, ясли, саадууд гэхэ мэтэ олоор баригдажа байнхай. Тэдэнэй нэгэн — 1-дэхи микрорайон болоно. Саашадаа эндэ иимэ 18 микрорайон байгуулагдахаар хараалагдана.

Иимэ микрорайоной хүн зоной ажаһуудалай бүхы эрилтэнүүд гүйсэд дүүрэн хангагдажа байха юм.

Монгол арадай МНРП-гэй ехэ хуралай шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын, соёл культурые хүгжөөхэ 5 жэлэй түсэбүүдые дүүргэхын тулада социалис мүрысөө эршэмтэйгээр дэлгэрүүлжэ, шэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ бардам амжалта туйлахаар шиидэнги байһаниинь эндэ болоһон ажалшадай баярай жагсаал гэршэлэн харуулна.

Улаан-Баатар хотодо совет сэрэгшэдэй дурасхаалда бодхоогдоһон хүшөөгэй ханада «Танай ажабайдалые бидэ үргэлжэлүүлхэбди. Алдар солотнай ажабайдал шэнги мүнхэ бшуу» гэжэ бэшэгдэнхэй. Доошоо, хадын хормой тээшэ харахадамнай: «Совет сэрэгшэдэй дурасхаал тэнгэриин наран дал мүнхэ, газар дээрэхи галдал нангин» гэжэ һиилээтэй байба.

Үнгэрһэн түүхэтэ 51 жэл соо монгол арад өөрынгөө хубисхалта партиин хүтэлбэри доро хүшэр хүндэ дабаануудые дабажа, Советскэ Союзда түшэглэн, бусад аха дүү социалис оронуудай туһаламжаар ерээдүйн гэрэлтэ һайхан замаар алхалжа ябаһанаа нигэжэ мүнхэлнэ, аша үрыень нигэжэ дурдана.

В. ТОКТОХОЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советскэ Союзай космонавт В. В. Горбатко һур харбажа байна.

Авторай фото.

Социалис оронуудаар

СОФИ. Видинскэ химическэ комбинадай харьяата шиинэ бүтээн гаргалаг Болгаридахи эгээл ехэ заводой коллектив ашаа шэрэдэг «ЗИЛ-130», «ГАЗ-53» машинанудай автопокрышка гаргажа эхилбэ. Туршалга гараһан шэнэ шиинэ эрхим сэгнэлтэ абаа.

Энэ предприяти 80—100 мянган километр ябахадаа яахашьегүй 1,2 миллион комплекс шиинэ жэл бүри бүтээдэг байха.

• • •

Болгар-совет хани барисаанай наһанай комитедэй курсада үнгэрһэн жэл 84 мянга шахуу болгар хүнүүд ород хэлэ үзэһэн байна. Байгша ондо ород хэлээр түрүүшынхеэ үнгэргэгдэһэн национальна олимпиадада эдэнэрэй олонхинь шалгардалсаа.

Шэнэ жэлдэ инженерно-техническэ, медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, һурагшанарай болон эрдэмтэдэй ород хэлэ үзэхын тула кружогуудые эмхидхэхэ хэрэгтэ болгар-совет хани барисаанай окружкомууд горитой анхарал хандуулна. Ород хэлээр шэнэ учебнигүүд болон бусад номуудые гаргаха асуудалаар тусхай хэмжээн абтана.

Мүнөө үеын Болгари—аяншалгын хэгдэдэг дэлхэйн хүгжэнги оронуудай нэгэн юм. Аяншалагшадаа эльгээлсэхэ хоёр талын хэлсээ Европын бүхы оронуудтай баталанхай.

«Балкантуристын» багсаамжын ёһоор, Республикын Хара далайн эрьеэр мүнөөнэй сезондо 538 мянган аяншалагшад (нёдондо 400 мянган байһан) амарха юм. Тэдэнэй дунда Советскэ Союзһаа 110 мянган айлшад, ГДР-һээ 112 мянган хүн Болгари ерэхэ. Мүн ФРГ, Голланди, Англи, Франци, Скандинавиин оронуудһаа 20 мянган хүн эндэ амарха дуратайгаа мэдүүлэнхэй.

ГАВАНА. Гаванын университедэй «Команданте хуан абрантес» гэжэ стадион дээрэ Кубын һурагшадай X спартакиада баяр ёһололой оршон байдалда нээгдэбэ. Тэрээндэ хэдэ мянган эдир спортсменүүд хабаадана. Кубын гэгээрэлэй, культурын министрэй нэгэдэхи орлогшо Хосе Фернандес спартакиадые нээжэ, спортивна ехэ амжалта туйлахыень хүсөө.

Һурагшадай спартакиада байгша ондо нэгэн доро Гавана, Лас-Вильяс, Орьенте провинцинуудта үнгэргэгдэбэ.

БЕЛГРАД. Сентябриин 7-һоо 17 болотор үнгэргэгдэхэ уласхоорондын заншалта намарай ярмарагай түрүүшын экспонадууд абтаа.

Ярмаргай дирекциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө жэл тэндэ Югославиһаа — мянга гаран, бусад 55 хари оронһоо, тэрэ тоодо Советскэ Союзһаа, 5 мянган предприяти болон фирмэ ярмагта хабаадаха. Национальна, уласхоорондын экономическа эмхинүүдэй 80-яад мянган түлөөлэгшэд ярмагые хараахаа ерэхээр хүлеэгдэнэ.

ПРАГА. «Шкода» гэжэ Пльзеньскэ комбинадай машина бүтээгшэд 1973—1974 онуудай үеэр Советскэ Союзда 10 миллион түхэригэй локомотивуудые бүтээхэ юм. Тэдэнэй дунда часай 160 километртэ, ябаха угаа томо «ЧС-4Т» электровозууд бии. Эдэнь СССР-эй түмэр замай аяншалагшадые зөөхөөр хараалагданхай.

Пльзеньдэхи машина бүтээдэг В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Шкода» комбинат һаяхан өөрсэ ой тэмдэглээ — тэндэһээ 3000-дахи электровоз бүтээгдэн гараба. Тэрэнь совет түмэр замшадта дамжуулагдаа. Пльзеньдэ бүтээгдэһэн электровозуудай хахадһаа олониинь мүнөө СССР-эй булад магистральнуудаар табилуулна.

• • •

1973 оной хабар, намарай гуталай түхэл маяг Чехословакиин гутал оёдог предприятинуудай, Прагын худалдаа наймаанай эмхинүүдэй түлөөлэгшэнэрэй заншалта суглаан дээрэ баталагдаба. Гутал оёгшод эрэшүүрэй, эхэнэрнүүд болон үхибүүдэй гуталай 2500 моодо дурадхаад байна. Тэдэнэй 400-иинь нэгэн дуугаар баталагдаад, республика дотороо хэрэглэгдэхэ гол ассортиментнь болоо.

Чехословаки гутал олоор оёдог оронуудай нэгэн юм. Жэл бүри 100 миллион үлүүтэй паар гутал эндэ оёгдоно. Тэдэнэй хахадынь шахуу дэлхэйн 85 орондо эльгээгдэдэг. Чехословакида оёгдоһон гуталые олоор худалдан абагшадай нэгэн Советскэ Союз болоно. Хэрбээ 1947 ондо эндэһээ 1,5 миллион паар гутал худалдажа абтаһан һаа, байгша ондо 30 миллион паар болоо.

БУДАПЕШТ. Дунай мүрэнэй баруун эрьедэ, Будапештһээ холо бэшэ байдаг Пагш гэжэ загаһашадай бишыхан поселог һүүлэй үедэ бүхы Венгриин анхарал татана. Хэблэлэй хуудаһанууд дээрэ, Венгриин радио ба телевидениин дамжуулганууд дотор посёлогой нэрэ ходо дурдагдадаг болонхой. Юуб гэхэдэ, эндэ Венгри дотор түрүүшын атомна электростанци баригдажа байна бшуу.

Венгридэ бүтээгдэжэ байгаа бусад томо барилгануудтал адли тус станциин барилга мүн лэ Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар бүтэнэ. Проектээр хараалагдаһан хүсэниинь 1900—2000 мегаватт болохо. Харин түрүүшын блок 1980 ондо 440 мегаватт элшэ хүсэ үгэхэ юм.

ВНР-эй хүгжэжэ байгаа атомна энергетикэдэ хүдэлхын тула хэдэн зуугаад венгр мэргэжэлтэд Советскэ Союзай дээдэ һургуулинуудта бэлдэгдэхэнь.

БЕРЛИН. Совет селекционер, Ленинскэ шангай лауреат, профессор В. Н. Ремеслогой бии болгоһон шэниисын шэнэ сорт «Мироновская-808» гэдэг Германиин Демократическа Республикада ехээр таригдана. В. Н. Ремесло Лейпцигтэ һая зарлагдаһан ГДР-эй кооператорнуудай XI съездын хүндэтэ айлшан болобо. Энэ сорт гектар бүриин ургасые дунда зэргээр 15 процентээр дээшэлүүлхэ арга олгоно.

«Мироновская-808» хүйтэнһөө айдаггүй, орооһон соогоо ехэ белогтой байдаг туладаа ГДР-эй кооператорнуудай анхарал татана. Жэшээлхэдэ, ганса Шверин шадар 10 мянган гектар газарта иимэ шэниисэ таригданхай.

ГДР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, Белоруссиин селекционернүүдэй бии болгоһон «Белта» гэжэ хара орооһоной шэнэ сортһоо мүн лэ үндэр ургаса хуряана.

ВАРШАВА. Вроцлавадахи «Эльвро» заводто электронно-тоололгын «Одра 1304» гэжэ машинын бүтээгдэн гаража эхилһээр гурбан жэл болобо. Тэдэнь предприятинуудые хүтэлхэ ябадалтай холбоотой тоосоо гаргалгада гол түлэб хэрэглэгдэдэг байгаа. Заводой залуу мэргэжэлтэд «Одрые» ондоо болгоод, орёо тоонуудые бодуулжа «һургаха» гэжэ шиидэһэн, Теэд һанаашаһаань холо һайн байшоо. Шэнэдхэгдэһэн «Одра» тоолон бодоходоо, долоо дахин түргэн болоо бшуу.

Электронно-тоололгын «Одра 1304» гэжэ машиные шэнэлэн хубилгаһанайнгаа түлөө залуу мэргэжэлтэд Польшын Социалис залуушуулай холбооной соносхоһон ухаалан зохёогшодой ба урлан нарижуулагшадай конкурсын түрүүшын шанда хүртөө.

УЛААН-БААТАР. Һайн бэлэдхэлтэй зуугаад ветеринар Монголой мал ажалда хүдэлхэеэ жэл бүри ерэнэ. Эдэ мэргэжэлтэдые ниислэлэй университедэй, хүдөө ажахын институдай факультедүүд, республикын городуудай техникумүүд бэлдэдэг юм. Улаан-Баатартахи эрдэм-шэнжэлэлгын тусхай институт, сомонуудтахи тэрэнэй филиалнууд халдабарита үбшэнтэй тэмсэжэ, горитой хүдэлмэри ябуулдаг. Эндэхи эрдэмтэд үбшэнһөө һэргылхэ, мал аргалха талаар аша үрэтэй элдэб аргануудые бии болгонхой.

ВНР-эй туһаламжаар эндэ баригдажа байгаа Азидахи эгээл томо биологическа комбинат ороноо биопрепарадуудаар хангаха юм. Ветеринарида хэрэглэгдэхэ 170 мянган литр, 54 янзын препарат жэл соо буйлуулагдан гаргагдаха. Энэ комбинат ороноо эмүүдээр дүүрэн хангахаһаа гадна, заримыень ондоо оронуудта худалдагдахаар хараална.

(ТАСС).

ВЕНГЕР ЖУРНАЛИСТНУУД—МАНАЙ АЙЛШАД

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн баярта hайндэр дүтэлжэ байна. Совет засагай тогтоhонhоо хойшо манай ороной хэр хүгжэhые, арадаймнай туйлаhан гайхамшагта амжалтануудые хараха үзэхэеэ харинн аха дүү социалис гүрэнүүдэй журналистнууд, кинематографууд, уран зохёолшод айлшалан ерэнэ.

Капиталис оронуудай коммунис болон демократис партинуудай Москвада байдаг корреспондентнүүд бүри hаяхан Буряад орондомнай айлшалаад бусаа hэн.

Мүнөө үедэ Венгриин журналистнууд Байор Надь Эрнё Балла Деметер хоёр Улаан-Үдэдэмнай ерээд байна. Эдэ журналистнууд мүн лэ республика соогуурнай аяншалжа, предприяти, ажахынуудай хэрэгүүдтэй, хүнүүдтэй танилсаха юм. Эдэнэр Буряад орон тухай, эндэ хараhан үзэhэн тухайгаа зураглалнуудые бэшэхэ хүсэлэнтэй.

Байор Надь Эрнё гэгшэ үнинэй журналист хүн. Хорин табан жэлэй туршада хэблэлдэ хүдэлнэ. Мүнөө үедэ энэ хүмнай «Сүлөөтэ газар» гэhэн журналда хүдэлнэ.

Балла Деметер —мэдээжэ фоторепортер. Тэрэнэй буулгаhан зурагууд гансашье Венгридэ бэшэ, манай СССР орондо суурханхай юм. Энэ хүн мүнөө Буряад орон соогуур аяншалхадаа, олон фотозурагуудые буулгаха түсэбтэй.

Уржадэр эдэ венгер журналистнууд «Буряад үнэн» газетын редакци ерэжэ, эндэхи хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаба.

Тэдэнэр редакциин хэрэгүүдтэй танилсаhанай hүүлээр «Сүлөөтэ газар» гэhэн венгер журнал, тэрэнэй гол темэнүүд, бэшэгдэдэг асуудалнууд, уншагшад тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгэбэ.

«Литературна газетын» корреспондент, оршуулагша Е. А. Бочарникова тэдэнтэй ябалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: венгер фоторепортер Балла Деметер, журналист Байор Надь Эрнё.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Цырен Шагжи

Борбоосгойн хүбүүн Борсоохой

Рассказ

Хүндэтэ эдир уншагшад! Буряадай мэдээжэ уран зохёолшо Цырен Галзутович Шагжин hургуулиин бага болон дундуур наhанай hурагшадта зорюулан, «Борбоосгойн хүбүүн Борсоохой» гэжэ ном бэшэжэ дүүргээ юм. Бусад hамарhаа онсо илгаржа, Борсоохой гэжэ нэршэhэн хүбүүхэнэй ушаралта ябадал тухай уншаhан ехэшүүлшье hонирхохол.

Мүнөө бидэ тэрэ номой эхинhээ хэhэг толилжо, уншагшадай анхаралда дурадханабди.

ХАРА ДАЛАЙН эрьедэ, Баабгай-Хадын*) бооридохи «Артек» гэжэ лагерьта амаржа сэнгэжэ ябахадаа сээжэлдэhэн дууханаа баабайн хүбүүн Баярхан hанан-hанан дуулаба.

Гэнтэ мэдэн гэхэдэнь, энэ гоёхон дууень булай наринхан хоолойтой баhа нэгэ амитан аялга ниилүүлэн, Баяр хүбүүнтэй хамта амаргүй дуулалсажа байба ха.

— Энэ ямар шүдхэрни дуулалсана гээшэб? Гайха тагна ехэ! — гэжэ хүбүүнэй hонирхон шагнахада, юуншье дуулдахаа болишоод байба.

Баяр дахин дуугаа дуулажа оробо. Мүнөөхи наринхан хоолойтонь мүн лэ дуулалдажа эхилбэ.

— Энэм нихэдээ юун гээшэб? Хэн намтай дуулалдана гээшэб?!

— Би Борсоохойб, — гэhэн абяан дуулдажа, Баяр хүбүүе сошообо.

— Юун гэжэ?

— Биб, биб гэжэ шамда хэлэнэ бэшэ гүб? — гэhэн абяан хилгааhан хуур шэнги наринханаар дуулдаба.

— Юушье харанагүйб, хаанамни дуугарна гээшэб?—гээд альган дээрээ байhан hамараа шэмхэжэ, аман худараа абаашаба.

— Hүүе-е!Болиниш! Низа хазажа бү орхииш! — гэhэн мэгдүү абяан дуулдаба.

— Үгы, юрэдөө, инхэдээ хаана юумни дуугарна гээшэб? Хэн юун гээшэбши?

— Борсоохойб гэжэ шамда хэлэнэ бэшэ гүб? Борбоосгойн хүбүүн Борсоохой гээшэб. Намайе ши мүнөө гартаа барлад байна бэшэ гүш?

— Юугээ хэлэнэ гээшэб?! — гэжэ Баяр бүри ехээр гайхаба.

— Энэ юун гэhэн шангаар намайе шэмхээд байна гээшэбши? —гэжэ тэрэнь сухалтайгаар hиинаба.

Эгээл эндэ Баяр хүбүүн гартаа баряад, амандаа хэхээ байhан hамараа ханамжатайгаар ажаглан хараба. Теэд энэ hамарынь тон ондоохон hамар байжа байбал. Янза түхэлөөрөө хүн мэтээр үзэгдэбэ. Юрэдөө, теэд ямархан хүн байба гэжэ hананат? Бишыхыын даа! Тархи толгойнь гэжэ гюро-шобогорхон. Хара хүрин костюм умдэнхэй. Тэнзэгэрхэн гүзээтэй. Хуша модоной борбоосгой соохи hамарhаа илгахын аргагүй байба. Баярhаа ондоо үхибүүн энээниие хүн гэжэ этигэхэгүй байгаа. Теэд Баяр гэшээмнай имэрхүү юумые уйгаргүй hонирходог, этигэдэг, юумэн бүхэниие шэнжэлхэ, мэдэхэ гэжэ оролдодог хүбүүн hэмнай даа.

— Юрэдөө, ямар жэгтэй, нимэ заахан хүн хаанаhаа гаража ерэбэ гээшэбши? Яахадаа энээнhээ урда харагдадаггүй байгаабши?

— Юу хэлэнэ гээшэбши? Би шамайе үнинэй танихаб. Байгал далайн эрьедэхи багжагар томо хуша модоной борбоосгой соо байhанаа, hүүлээрнь шиниин хармаан соо ороо бэшэ hэн гүб? Нёдондо hургуулида ороходошни, хамта ябалсаа hэм. Экскурсидашье сугтаа ошоо hэмди. Энэ нажар Хара далайн эрьедэ «Артек» лагерьта байхадаа, энэ мүнөө дууладаг дууешни хамта сээжэлдээ hэн бэлэйбди. Шиниин хуушан боро хүүртигэй хармаанай оёорто байдаг байгаа ха юмбиб. Өөрөө намайе үни хада адха hамартай хамта хармаан соогоо хэhэн аад мартажархёо ха юмши. Мүнөө тэрэ хүүртигээ үмдэжэ, хармаандаа гараа хэхэдээл, дахин намайгаа оложорхибо бэшэ гүш?

— Үгы, ямар hонин юумэ хэлэнэ гээшэбши? — гэжэ Баяр гайхан хэлэбэ. — Үглөөдэр hуралсалаймнай шэнэ жэл эхилхэнь. Би шамайгаа класста абаашажа, нүхэдтэйгөө танилсуулхаб. Ши мүнөө эндэхэнээ байжа бай, би энэ гэhээр шамайгаа дахин мартахагүйн тула шамдаа зохид hа[illegible] байра — гоёхон хайрсаг олоод ерэхэм, — гэжэ хэлээд, Баяр борбоосгойнгоо хүбүүн Борсоохойе бэшэ hамарнуудhаа илгажа, сонхын можо дээрэ табяад. нүгөө таhалга худараа гүйжэ оробо.

Энэ үедэ нээлгээтэй байhан сонхоор хүй hалхин үрхирэн үлеэжэ, Борсоохойе хиидхүүлжэрхибэ.

— Баяр, абарыш! — гэжэ hүхирхэhөө бэшэ ондоо юумэ Борсоохой хүбүүн хэлэжэ үрдибэгүй.

Баяр хүбүүнэй бусажа ерэхэдэ, таhалга соонь нобшо ноохой, hалхинда хиидэжэ унаhан ном, дэбтэрнүүдынь хаа яагуур тарашанхай, эндэ тэндэ хэбтэжэ байба. Борсоохой хүбүүгээ орхёод ошоhон сонходоо гүйжэ ерэхэдэнь, юуншье байбагүй. Нэгэ хэды hамар пол дээрэ таража хэбтэбэ. Эдээн соо Борсоохоймни хэбтэжэ байна гү гэжэ Баяр тэдэниие нэгэ нэгээр абажа шэнжэлбэ. Теэд тэдэнь бултадаа миин лэ hамарнууд байба.

Hалхин Борсоохойе сонхоор газаашань үлеэжэ унагаагаад, саашаа талиинhан байгаа.

***

Намарай шара набшын наранай аятай зөөлэхэнөөр шарабашье, Борсоохой хүбүүе элшэ [...] рээ игаалгабагүй. Юун [...] дэ, хүбүүн хашаа соохи [...] соо унажа, элдэб олон [...] холтоhоор халхалагдашаhа[...] тээ.

Эгээл түрүүн Борсоохой[...] обёоржорхибо. Тэрэ петух[...] гүй бүдүүрхүү юумэ ээ[...] дээгүүр хаража, томоотой [...] ханаар хашаа соогуураа [...] ябатараа, гэнтэ зомгоолой [...] дэ зог татан зогсожо, [...] рэн нюдэеэ бүри ехэ бол[...] hабарта үрөөhэн хүлөө [...] гэжэ, хюрөө мэтээр [...] улаан залаата толгойгоо [...] зуулан ёдойжо, шанга [...] hүүхирбэ:

Ку-ку-реку, ку-ку-реку! Наашаа, ерыт! Битнай [...] оложорхиболби! Ерыт, түргэ[...] наашаа!

— Битнай hамар бэшэлби[...] боосгойн хүбүүн Борсоохо[...] шэб! — гэжэ шадал соогоо [...] гэгшээр хүбүүнэй hүхирх[...] тух тэрэниие дуулабагүй. [...] шуугаа ангалзуулан, [...] гаар тамшаажа, хаанаhаа[...] шан гэжэ тоншожо эдихэ[...] тай байхаб гэжэ ойр зуур[...] шэн байха үедэнь, хүршэ [...] петух гүйжэ ерээд, тэрээн[...] толбо. Тэрэ хоёрой дунда [...] гэгшын тулалдаан эхилжэ, [...] тооhо бурьюулба. Борбоосгой[...] бүүн Борсоохой тэдэнэй хү[...] раар этэрэгдэжэ, холын хол[...] hэн модоной узуурта [...] унаба.

— Шим-шим, шим-шим! [...] амиды гүш? — гэжэ асууhа[...] билоо шубуун ниидэжэ ерэб[...]

—Амидыб, — гэжэ Бор[...] хүбүүн шанга гэгшээр газар[...] гэжэ унаhан толгойгоо эль[...] Гансал толгойгоо шангаар [...] унабаб.

—Би шамайе энэ гэрhээ [...] саана абаашаhуу. Эндэшни [...] шамайе тоншожорхихо, — [...] борбилоо Борсоохой хүбүүе [...] ойдо, ургажа hууhан хуша [...] абаашажа, эгээл орой [...] hуулгаад, ниидэжэ арилшаба[...]

Борсоохой хүбүүнэй хушы[...] до hалхи hэбшээндэ үлеэгд[...] бэhэнтэйгээ хамта нишэ [...] найган hууханьнь, гэнтэ нэгэ[...] тан тэрэниие hабараараа [...] наар дайраад абаба. Энэ хада[...] мэн-хээтэй байба.

— Харыт, юрэдөө, — гэжэ[...] мэн-хээтэй хашхарба. — Эн[...] най hамар оложорхиболби.

— Битнай hамар бэшэлби[...] боосгойн хүбүүн Борсоохой [...] —гэжэ хүбүүн тэрээндэ хар[...]

Хэрмэн-хээтэйн нүхэд [...] эндэ сугларжа, хүл хөөрсэг[...] над. Борсоохойн хэлэhэн [...] нэр шууяан соогоо дуулаба[...]

— Даб дээрэ эндээ хэбтэж[...] Тэрэ суглуулhан hамартай[...] лүүлхэбди, — гэлдэжэ, [...] хан hүүлнүүдээ hамбалзу[...] үймэлдэн шууялдан, тэдэнэ[...] ной оройhоо доошоо бууж[...] бад.

(Түгэсхэлынь хожом гар[...])

* *«Аю-Даг» гэhэн татар үгэ хадаа буряадаар «Баабгай-Хада» гэжэ оршуулагдана.*

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ХИЛЫН ГААНАhАА

НЬЮ-ЙОРК

Ядерна элшэ хүсэ амгалан хэрэгтэ ашаглаха

ТАСС

ПАРИЖ. (ТАСС). Залагдан бэелүүлэгдэдэг термоядерна дэлбэрэлгэнүүдэй ба физикын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ Европын табадахи конференци августын 21-дэ Франциин Гренобль хотодо нээгдээ. Энээндэ Европын хориин ороной, дэлхэйн бусад хэдэ хэдэн оронуудай, тэрэ тоодо США-гай, Японой, Австралиин эрдэмтэд хабаадана. Академик Б. Б. Кадомцевой толгойлhон совет ехэ делегаци конференциин хүдэлмэридэ хабаадана.

Плазмын шэнжэ шанарнуудые тодорхойлон мэдэхэ ба залагдан бэелүүлэгдэдэг термоядерна дэлбэрэлгэнүүдые элшэ хүсэнэй үкдэhэ болгон хэрэглэхэ асуудалнуудые дэлхэйн олон ороной физигүүд шэнжэлжэ байнхай. Ядерна дэлбэрэлгые промышленностьда хэрэглэхэ онол арга тодорхойлон зохёобол, энергетикэ хүгжөөлгын талаар хүн түрэлтэнэй үмэнэ аласай асари ехэ арга боломжонуудые нээжэ үгэхэ hэн.

ЛОНДОН

Англиин профсоюзуудай уряа

ТАСС

Хүдэлмэришэдтэ харша консервативна правительствын «Промышленностьдахи харилсаан тухай» хуулиие Англиин профсоюзууд буруушаана. Британиин тред-юнионуудай сентябриин эхеэр нээгдэхэ 104-дэхи конгресстэ зорюулагдаhан тогтоолнуудай эндэ тунхаглагдаhан проектнүүд энээн тухай гэршэлнэ.

Консерваторнуудай хуулида эрид харюу, сохилто үгэхыень машина бүтээгшэдэй ба шудхалаашадай нэгэдэмэл профсоюз БКТ-гэй конгрессые уряалаа. «Промышленностьдахи харилсаан тухай» хуули болюулхын тула БКТ-гэй Генеральна Соведэй «ниитэ национальна ябуулга» үргэнөөр эмхидхэхыень кино ба телевидениин технигүүдэй ассоциаци эрилтэ табиба.

Хүдэлмэриин недели хорообхын, амаралтын саг ехэ болгохын, пенси нэмээхын түлөө тэмсэхэ уряатайгаар Англиин транспортнигуудай профсоюз хандаhан байна.

Ороноо «юрэнхы дэлгүүртэ» оруулха hэдэлгэ хэhэнэйнь түлөө түймэр сарагшадай профсоюз консерваторнуудай кабинедые шүүмжэлээд, энэ шиидхэбэреэ дахин хаража үзэхыень баадхана.

БАРУУН БЕРЛИН

Эрид шууд табигдаhан эрилтэ

ТАСС

«Аюулгүйн ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөө зарлалгада бэлэдхэл хэжэ эхилхэ эрилтэнүүд эдэ үдэрнүүдтэ манай түби дээрэ улам шангаар табигдажа байна. Германиин Демократическа Республикатай харилсаа холбоогоо hайжаруулха хүсэл эрмэлзэл Баруун Европын оронуудта урган үргэдэнэ. Энэ Европын түбтэ эб найрамдал бэхижүүлгые хангаха ёшуу», — гэжэ Баруун Берлинэй Социалис нэгэдэмэл партиин орган— «Ди Вархайт» газетэ редакционно статья соогоо тэмдэглэнэ.

Социалис гүрэнүүдэй эб найрамдалта политика бэелүүлhэнэй ашаар ниитэ Европын зүблөөе hаяар үнгэргэхэ арга боломжонууд мүнөө үедэ бии болоожо байнхай гэжэ газетэ заана.

ХАНОЙ

БОМБОДОЛГЫЕ БОЛЮУЛХА

ТАСС

Хайфон хотодо американ авиациин хэhэн ээлжээтэ добтолгонууд тухай мэдээсэл эндэ тунхаглагдаба. Августын 20-ной үглөөгүүр хотын хүн зоноор, олон кварталнуудые, дүтэ шадарай hуурин тосхонуудые агаарай дээрмэшэд зэрлиг муухайгаар бомбодоhон байгаа. Тэдэ Хайфон хотодо элдэб бомбонуудые хаяба. Энээнhээ уламжалан, олон хүн зон үхөө. Хонгбанг райондохи Тхыонгли квартал, Летян районой хэдэн үйлсэнүүд hандаргагдаа. Гадна Анхай районой Анчи гэжэ тосхониие американ самолёдууд зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо, олон хүн зониие алаhан байна.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Кюэшон голдо, Урда Вьетнамай хойто захадахи Куангчи хотын оршондохи нютагуудта американ-сайгон авиаци, артиллери үдэр бүри хэдэн зуугаад бомбо хаяна, буудана. Патриодуудай шанга сохилтые hулаpуулжа, энэ райондо дахуулнуудай сэрэгүүдэй ехэ гээлтэ хоролтодо орсhонойнь түлөө харюугаа абахые хархис хүсэнүүд оролдожо байнхай. Американ информационно агентствануудай мэдээсэhэнэй ёhоор, Кюэшон хото руу сүмэрэн орохын тула сайгон сэрэгүүдэй хэhэн hэдэлгэнүүд буруу hүрөө. Куангчи хото шадар шэбээлhэн дахуулнуудай армиин ехэ хүсэн бута сохюулаа. Патриодуудай зоригыень мохоохые оролдон, США-гай самоледууд тус хотые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоно. ЮПИ агентствын корреспондентын дамжуулhанай ёhоор, августын 22-то напалмтай канистрнуудые тээhэн «фантом» түхэлэй хоёр самоледые патриодууд буудажа унагаагаа.

Сайгон хотоhоо хойгуур, 13-дахи харгы шадар, Анлок хотодо эшээлhэн дахуулнуудай армиин хүреэлэгдэнхэй гарнизондо шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлhөөр. Августын 21-нэй үдэшэ Урда Вьетнамай ниислэлhээ хойгуур 25 километрэй газарта байдаг Фукуонг (Тхузаумот) провинциин түбтэ хороhон сайгон сэрэгүүдые сүлөөлэлгын хүсэнүүд hамна бута сохёо.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Камбоджын баруун-хойто захада болоhон байлдаануудта Пномпениин сэрэгүүд ехэ гээлтэ хоролтодо ороно. Сэрэгэй командованиин түлөөлэгшын Пномпеньдэ мэдүүлhэнэй ёhоор, ниислэл хотоhоо 110 километртэ оршодог 5-дахи харгы шадар болоhон байлдааhанай үедэ Пномпениин армиин хэдэн зуугаад солдат алуулаа, шархатаа.

Камбоджын баруун-хойто захада барайгар ехээр таригдадаг юм. Hүүлэй үедэ сүлөөлэлгын хүсэнүүд энэ райондо Пномпениин сэрэгүүдтэ шанга сохилто хээ.

ХАНОЙ. (ТАСС). ВИА агентствын баримтануудаар, орой хамта американ ээрхэг түримхэйшүүлэй 3843 самоледые ДРВ-е хамгаалагшад буудажа унагааhан байна.

ВАШИНГТОН

Худал хуурмаг дамжуулгануудта— 38,5 миллион доллар

ТАСС

«Сүлөө», «Сүлөөтэ Европо» гэжэ радиостанцинуудта мүнгэ hомолхо тухай США-гай конгрессээр hайшаагдаhан хуулиин проектдэ президент Р. Никсон гараа табиба. Советскэ Союзда, социалис лагериин оронуудта зүрюу харша хардалга гүрдэлгэ, худал хуурмаг ябуулгануудые хэдэг, «хүйтэн дай» үүдхэхые номнодог эдэ радиостанцинуудта энэ финансова жэлдэ 38,5 миллион доллар hомологдохоор хараалагдана.

Худал хуурмаг ябуулга, хардалга гүрдэлгэ хэгшэдтэ «энгэй хүнүүд» туhална гэжэ Вашингтоной удамаршад урдандаа хэлэдэг байhан юм. Хуули гаргадаг бүлэгэй мүрдэн шэнжэлhэнэй эсэстэ татнуулай түбэй захиргаан радиостанцинуудай ажал ябуулгада мүнгэ hомолно гэжэ элирүүлэгдээ. Тиигэнhэнhээнь хойшо худал хуурмаг дамжуулгануудые хэгшэдтэ мүнгэ нюунгүй hомолдог болоhон байха юм.

«Сүлөө», «Сүлөө Европо» гэжэ радиостанцинуудта мүнгэ hомолхо тухай правительственна эрилтые зүбшэн хэлсэхэ үедэ Холбоото Штадуудай политическэ ажал ябуулагшадай олонхид тэрэниие буруушааhан байгаа. Жэшээнь, эдэ радиостанцинуудай саашадаа байhан ушар США ба СССР-эй хоорондын харилсаануудые саhаруулгада, уласхоорондын түгшүүрилые hулаpуулгада hаад тойбо татаха байха гэжэ сенадтахи демократическа олонхиие ударидагша М. Мэнсфилд тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

Бангладешые ООН-до абаха тухай дахин хэлсэгдэбэ

ТАСС

Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гэшүүндэ абаха тухай Бангладешэй Арадай Республикын гуйлтые ООН-ой Аюулгүйн Соведэй шэнэ гэшүүдые абаха комитет августын 21-дэ хаамал заседани дээрээ дахин хаража үзэhэн байна.

Организациин гэшүүнэй бүхы уялгануудые хэлбэришэгүй дүүргэхээр бэлэн байhан тухайгаа Бангладешэй правительство хандалга соогоо танга риглан мэдүүлбэ гэжэ мэдээсэгдээ hэн. ООН-ой гэшүүн-гүрэнэй үмэнэ Уставаар табигдадаг бүхы эрилтэнүүдые Бангладешэй Арадай Республика дүүргэхээр бэлэн байна гэжэ энэ хандалга зүбшэлhэн Аюулгүйн Соведэй гэшүүдэй олонхид тэмдэглээ.

Шэнэ гүрэниие абаха тухай зууршалга мүнөө болотор юундэ hайшаагдаагүй байгааб гэхэдэ, КНР-эй түлөөлэгшэ Бангладешэй правительствын баримталан бэелүүлдэг политикые буруушаадаг тухайдаа мэдүүлээд, энэ асуудалаар дуугаа үгэлгэдэ хорилто хэхээр занаhан байгаа. Тиигээд тус асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ шэнэ гэшүүдые абаха комитедтэ дамжуулан үгтөөд, августын 21 болотор хойшолуулагдаhан юм.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ПРАГА. (ТАСС). КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь В. Свобода түрүүтэй Чехословакиин Коммунис партиин Центральна Комитедэй делегаци Финляндиин Компартиин ЦК-гай уряалаар Хельсинки орохоёо августын 21-дэ мордобо. ЧКТ агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, гурбан үдэрэй турша соо аяншалха үедөө Чехословакиин айлшад аха дүү партиин ажал ябуулгатай танилсаха, харилсаануудаа саашадань hайжаруулха асуудалнуудые зүбшэлхэ байна.

ЛОНДОН. (ТАСС). Ниитэ национальна буhалгаанай эхилhэнhээ хойшо тэбхэр hарын үнгэрхэдэ, 42 мянган докерой олонхид августын 21-дэ ажалдаа гараа. Транспортнигуудай национальна профсоюзай хүтэлбэриин зууршалгаар хүдэлмэришэдэй ехэнхи хубинь буhалгаа зогсоохо гэhэн шиидхэбэриие hайшааhан байна. Ажаллаха арга боломжыень hайжаруулха, амаралтын сагые ехэ болгохо тухай ехэ амжалтануудые тэдэнэр туйлаа.

ТОКИО. (ТАСС). Нютагай засагай органуудта болоhон hунгалтануудай үедэ Японой демократическа хүсэнүүд шэнэ илалта туйлаа. Коммунис ба социалис партинуудай, демократическа бусад эмхинүүдэй нэгэдэмэл кандидадууд С. Ямада, Ю. Сано Фудзими (Сайтама префектура), Сумото (Хего префектура) хотонуудай мэрнүүдээр hунгагдаа. Тэдэнэр зохилхы либерально-демократическа партиhаа дэбжүүлэгдэhэн кандидадуудые илажа гараhан байна.

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Hүүлэй үедэ Корейн хахад аралай түбэй хубида бороо хурын ехээр ороhонhоо уламжалан, 353 хүн үхөө, 500 хүн шархатаа гэхэ гү, али hураггүйгөөр үгы болоо, 350 мянган хүн гэр байрагүй үлөө. Урда Корейн Хабтон Тхонсин агентствын дүүрэн бэшэ баримтануудай ёhоор, Урда Корейдэ ушаруулагдаhан гарза хохидол 7 миллион доллароор тоологдоно.

ТОКИО. (ТАСС). Япон эжынэрэй 18-дахи конференци Сэндай хотодо боложо дүүрэбэ. Ажабайдалаа, ажаллаха арга боломжоёо hайжаруулхын, демократическа гэгээрэлэй, эб найрамдалта демократическа Японой түлөө япон эхэнэрнүүдэй тэмсэлэй зорилгонуудые Эхэнэрнүүдэй демократическа эмхинүүдэй түлөөлэгшэд — 13 мянга үлүүтэй делегадууд хоёр үдэрэй турша соо зүбшэн хэлсээ.

Үхибүүдэй жаргалта байдал хамгаалхын, Вьетнамда амгалан байдал тогтоохын, сэрэгэй баазануудые усадхахын түлөө хүдэлөө орон доторoo дэлгэрүүлхые конференциин баталан абаhан деклараци уряална.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Профсоюзай гэшүүдэй эрхэ газетын ээдэй эбдэhэн ушарые буруушаажа «Нью-Йорк таймс» газетын экспедиторнүүдэй буhалгаае Нью-Йоркын сүүдэй засагаархид хорибо.

«Нью-Йорк таймс» газетын ээдэй хандахадань, тэдээндэ сүүд туhалhан байна.

ДРВ. **Тханьхоа провинциин арадай сэрэгшэдэй эрье шадарай отрядууд далайда гараhан загаhашадые дайсанай добтолгоhоо хамгаалхаар бэлэн байна.**

ВИА—ТАСС-ай фото.

ФУТБОЛ

ТЭРЭЛ hУУРИДАА

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ уулзалганууд үнгэргэгдэбэ. Эндэ мүрысөөнэй таблицада түрүү hуури эзэлжэ ябаhан Урда-Сахалинай «Сахалин», Благовещенскын «Амур» командануyд өөрынгөө стадион дээрэ наадахадаа, эдэнэртэ айлшаар ерэhэн Улаан-Үдын «Сэлэнгэ», Ангарскын «Старт» командануудые шүүжэ түрүүлбэ. Гурбадахи, дүрбэдэхи hуури эзэлhэн командануyд эрхимлэгшэдhээ аяар арбаад очкогоор гээгдэжэ ябана. «Автомобилист» командын футболистнууд Хабаровскын командада 2:0 гэhэн тоотойгоор шүүгдэhэн, Шэтын футболистнууд «Вулкантай» тэнсэhэн байна.

Hүүлэй хэдэн нааданда яhала hайнаар наадажа ябаhан Братскын «Сибиряк» команда Владивостогой «Луч» командада айлшалхадаа, талмайн эзэдтэ 1:0 тоотойгоор шүүгдэшэбэ.

Уржадэр манай «Сэлэнгэ» команда Хабаровскын СКА командада айлшалhан байна. Тиин талмайн эзэдтэ 1:0 тоотойгоор шүүгдэжэ, эдэнэрээ урагшань гаргаба. «Сэлэнгэ» ээлжээтэ уулзалгаа августын 26-да «Амур» командын стадион дээрэ үнгэргэхэ юм.

Танай анхаралда августын 24-нэй байдалаар али командын түрүүлжэ ябаhан тухай таблица:

Командануyд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
1. «Сахалин» Ю-Сахал.	25	15	6	4	35—17+18	36
2. «Амур» Благовещенск	25	15	6	4	31—12+17	36
3. «Автомобилист» Красн.	24	11	4	9	30—22+8	26
4. СКА Шэтэ	26	8	10	8	29—26+3	26
5. «Старт» Ангарск	24	11	3	10	28—27+1	25
6. «Сибиряк» Братск	25	9	7	9	22—21+1	25
7. СКА Хабаровск	26	9	5	12	35—30+5	23
8. «Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	25	7	7	11	23—29—6	21
9. «Вулкан» П. Кам.	25	5	9	11	16—31—15	19
10. «Луч» Владивосток	25	5	9	11	15—30—15	19
11. «Аэрофлот» Эрхүү	24	5	8	11	13—27—14	18

Хойшолуулагдаhан партиин наадагдахада элирхэ

РЕЙКЬЯВИК, августын 23. (ТАСС). Шатараар дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн наадаанай арбан долоодохи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Гроссмейстернүүд Спасский Фишер хоёр 41-дэхи ябадалдаа энэ наадаяа хойшолуулhан байна. Совет гроссмейстер эндэ бага зэргэ hайн байдалтай.

ПРАВДА БУРЯТИ[И]

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТ[Э]

Нэгэдэхи хуудаhанда: [...] дөөгэй партком» — түрү[...] шэг. Таряа хуряалгын [...] шангадхая! — суглуу[...] «Мүрысөөнэй түүхэ бэш[...] суглуулбари. ТАСС-ай шу[...] мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда. [...] хар-Шэбэрэй хонишодой [...] лаан тухай тоосоон. «Д[...] дүн хараадаа абан...»—М[...] ломенныи статья. Реда[...] ерэhэн бэшэгүүдhээ. Оро[...] торнай.

Гурбадахи хуудаhанда: «[...] Ленин байгаали хамгаал[...] хай» гэhэн М. Шаргаевай [...] тья. Социалис оронуу[...] Уласхоорондын мэдээсэл[...]

Дүрбэдэхи хуудаh[анда] Спорт. Шүлэгүүд. Меди[...] темээр статьянуудай су[...] бари.

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУ[...]

18.00 — «Саhан хү[...] гэhэн үхибүүдтэ зорю[...] hан мультфильмнүүд. 19.0[...] телепанорама. 19.20 — [...] ворадиационные укрыти[...] hэн киноочерк. 19.40 — [...] лэнгэ» гэhэн телеви[...] журнал. 20.30 — Түрэл[...] зорюулагдаhан [...]дамжуу[...] 21.10—«Улица тринадцати [...] полей» гэhэн уран hай[...] фильм. 22.30 — «Забо[...] нас такая» гэhэн докуме[...] на фильм.

Редактор

Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

Манай адрес, телефонуу[д]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-5[...] приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора [...] 62-62, ответ секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-7[...] отделы партийной жизни 60-91, сельского хозяйства—64-3[...] 63-86 пропаганды и агитации — 56-23, промышленности [...] строительства 61-35, советского строительства и быта—69-5[...] культуры и школ 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, и[н]формации – 34-05, общественная приёмная—56-62, машин[...] бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-02439. Заказ №[...]